

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Onderwerp	Ontheffing Soortenbescherming Pre-SMP Oudewater	Datum	23 februari 2023
Zaaknummer	Z2023-00000108	Team	Vergunningverlening Natuur en Landschap
Briefnummer	D2023-00002462	Van	Servicebureau
Uw referentie	-	Telefoonnr.	030 258 91 11
Ontvangstdatum	16 januari 2023	E-mail	servicebureau@provincie-utrecht.nl
Bijlage	1: Voorschriften 2: Toetsing Team Natuur en landbouw 3: Kaart plangebied particulieren 4: Methodiek van het "natuurvriendelijk isoleren"		

Gemeente Oudewater heeft een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. De aanvraag heeft betrekking op activiteiten in de woonkernen Oudewater, Papekop en Hekendorp van gemeente Oudewater en heeft zaaknummer Z2023-00000108.

1. Besluit

We hebben op basis van de Wet natuurbescherming en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 besloten:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten en/of rustplaatsen van de huismus en gierzwaluw.
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen die genoemd zijn in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren, en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, ruige

dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, tweekleurige vleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger.

We verlenen de pre-soortenmanagementplan (hierna: pre-SMP) ontheffing voor de periode van twee jaar vanaf 1 maart 2023, of tot zoveel eerder als een gebiedsgerichte ontheffing op grond van een Soortenmanagementplan (hierna: SMP) wordt verleend voor het gebied waarvoor de ontheffing geldt.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1) moeten nageleefd worden en maken integraal onderdeel uit van deze ontheffing.

Hieronder kunt u lezen waarom we dit besluit genomen hebben.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De gemeente Oudewater heeft besloten tot het opstellen van een SMP voor de gemeente. Voor de periode tot het een SMP in werking kan treden heeft de gemeente Oudewater besloten een ontheffing op basis van een pre-SMP aan te vragen ten behoeve van het isoleren van particuliere grondgebonden woningen. Dit wordt gedaan op basis van de Pre-SMP methodiek, zoals vastgesteld door de provincie Utrecht op 22 februari 2022. Op basis van deze methodiek is, door middel van bureaustudie en modelmatig onderzoek, het plangebied onderzocht op de kans op aanwezigheid van beschermde soorten. Door het team Natuur en Landbouw van de provincie Utrecht is getoetst of de aanvraag aan de voorwaarden voldoet (bijlage 2).

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van het isolatiewerkzaamheden aan daken (binnenzijde en buitenzijde), spouwmuren, borstweringen, het aanbrengen van isolatiewanden aan de binnen- en buitenzijde van de muur en het plaatsen van zonnepanelen bij particuliere grondgebonden woningen binnen het stedelijk gebied van de woonkernen van de gemeente Oudewater. Het betreft de woonkernen Oudewater, Papekop en Hekendorp. Andere gestapelde woningen, woningen in bezit van woningcorporaties of projectontwikkelaars vallen hier niet onder. De locatie van het plangebied is opgenomen in bijlage 3.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*), en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*) (hierna: de gebouwbewonende vleermuissoorten), voor een periode van maximaal twee jaar, in te gaan vanaf 1 maart 2023 tot het moment dat deze ontheffing wordt vervangen door een gebiedsgerichte ontheffing op grond van een SMP of de twee jaar voorbij zijn.

2.2 Gevolgde procedure

We hebben de aanvraag behandeld volgens hoofdstuk 5 van de Wet natuurbescherming en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

2.3 Toetsingskader

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

De gebouwbewonende vleermuissoorten zijn beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

2.4 Toetsing ontheffingsvoorwaarden

We kunnen de ontheffing voor de Wet natuurbescherming alleen verlenen als voldaan is aan elk van de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- er is een geldig wettelijk belang (belangenafweging);
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en gierwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gebouwbewonende vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (ecologische beoordeling).

Hieronder leest u de toetsing en conclusies op deze voorwaarden.

a) Alternatievenafweging

Omschrijving van de alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de verduurzaming van de particuliere grondgebonden koopwoningen. Er is voor de betreffende werkzaamheden een afweging gemaakt van andere bevredigende oplossingen voor locatie, werkwijze, planning en inrichting.

Locatie

Verduurzaming van particuliere woningen kan niet elders gerealiseerd worden, omdat elk verduurzamingsproject per definitie locatiegebonden is. Bovendien moeten op alle andere locaties ook vergelijkbare werkzaamheden worden uitgevoerd ten behoeve van de energietransitie. Het enige alternatief voor de energietransitie is 'niets doen', of als tussenvorm 'minder doen', maar dit is niet het doel van de energietransitie. Er is daarom geen alternatieve locatie mogelijk voor het verduurzamen van particuliere woningen.

Werkwijze

De gemeente stelt in 2023 haar Transitievisie Warmte vast en is verplicht de verduurzaming van particuliere woningen te stimuleren. De gemeente Oudewater heeft geen andere werkwijze voor particulieren tot haar beschikking dan werken conform de methodiek van het pre-SMP (bijlage 4) en het daarbij behorende natuurvriendelijk isoleren. De gebruikelijke onderzoeks- en ontheffingsplicht is niet uitvoerbaar voor particulieren. De kosten zijn hiervoor veel te hoog. Met de door de provincie Utrecht ontwikkelde methodiek zal worden voorkomen dat dieren opzettelijk worden gedood en worden veel alternatieve voorzieningen gerealiseerd. De particuliere en gemeentelijke compensatie samen wordt verondersteld voldoende te zijn om de populaties in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te krijgen. De gebruikelijke onderzoeks- en ontheffingsplicht zal bij particulieren niet of nauwelijks worden nageleefd, met grote schade aan de populaties tot gevolg. Werken conform de pre-SMP methodiek zien wij als het meest bevredigende alternatief.

Fasering

Om geen onaanvaardbare aantasting van de staat van instandhouding van de beschermde soorten toe te staan wordt het aantal deelnemende woningen dat de komende twee jaar zowel per fase als per CBS-buurt (homogene woonomgeving zoals ingedeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek) mag isoleren, begrensd. Op die manier wordt de fasering van de aantasting geborgd.

Conclusie alternatievenafweging

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. In de huidige situatie worden er door particulieren nauwelijks maatregelen getroffen voor de beschermde gebouwbewonende soorten. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat bij de uitvoering van energietransitie beschermde soorten worden gedood is deze aanpak, naar ons oordeel, de meest bevredigende oplossing. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

We toetsen of de ruimtelijke ingreep nodig is op grond van een erkend belang zoals is vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Voor de huismus en gierzwaluw heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid".

Voor de gebouwbewonende vleermuissoorten heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de Wet natuurbescherming: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van particuliere grondgebonden woningen. In de aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs, dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord van 2013 en het Klimaatakkoord van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Het verduurzamen van particuliere woningen is een onmisbaar onderdeel van de voorgenomen energietransitie. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot hiervan leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Op dit moment is het overgrote deel van het energiegebruik in Nederland afkomstig van fossiele bronnen. Om de klimaatdoelstellingen te halen is een transitie nodig naar andere energiebronnen. In het koersdocument Omgevingsvisie en het Coalitieakkoord "Nieuwe Energie voor Utrecht" heeft de provincie de ambitie uitgesproken om uiterlijk in 2040 energieneutraal te zijn. De overstap op hernieuwbare energie is alleen mogelijk als de energiebehoefte voor verwarming drastisch lager wordt. Tegelijkertijd zijn duurzamere verwarmingsmethoden zoals warmtepompen alleen inzetbaar in optimaal geïsoleerde gebouwen. Hiervoor moeten woningen dus veel beter geïsoleerd worden dan nu het geval is. Het verduurzamen van particuliere woningen is daarom een essentieel onderdeel van de energietransitie ter voorkoming van verdere klimaatverandering. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering

in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie belangenafweging

Hiermee is voldoende onderbouwd dat de ruimtelijke ingreep nodig is voor volksgezondheid. Door de werkwijze waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de aanwezige beschermde soorten, blijven de negatieve effecten beperkt. Nu middels de te gebruiken pre-SMP methodiek, naar ons oordeel, voldoende is geborgd dat de staat van instandhouding van de populaties van de betrokken soorten niet zal verslechteren zijn wij van mening dat het belang van de voorgenomen maatregelen zwaarder weegt dan het beschermingsbelang van (individuele exemplaren van) deze soorten.

Dit betekent dat het wettelijk erkend belang van de ruimtelijke ingreep aangetoond is. Er wordt voldaan aan deze voorwaarde voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming.

c) Ecologische beoordeling

Uitgevoerd onderzoek

De aanvraag ziet op een verzoek om een ontheffing op grond van de pre-SMP methodiek, zoals door ons vastgesteld op 22 februari 2022. Op basis van deze methodiek is, door middel van bureaustudie en modelmatig onderzoek, het plangebied onderzocht op de kans op aanwezigheid van beschermde soorten. Door het team Natuur en Landbouw van de provincie Utrecht is onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Deze toets is in bijlage 2 bij het besluit gevoegd.

De aanwezigheid van beschermde soorten is voor het plangebied modelmatig berekend. Er is gekozen voor een beredeneerde populatie-inschatting op basis van bekende dichtheden van gierzwaluw, huismus en gebouwbewonende vleermuissoorten. Deze berekende aantallen gierzwaluwen, huismussen en gebouwbewonende vleermuissoorten zijn vervolgens vertaald naar aantallen en typen verblijfplaatsen die horen bij de berekende populaties. De geschatte populaties van de betreffende soorten zijn verdeeld over het totaal aan relevante gebouwen in het stedelijk gebied van Oudewater, Papekop en Hekendorp van gemeente Oudewater. Op basis van de populatieberekeningen is vervolgens berekend hoeveel paarverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen en nestplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten, gierzwaluw en huismus horen bij die populatie. Vervolgens is de maximale aantasting van verblijfplaatsen berekend.

Aanwezige beschermde soorten en staat van instandhouding

Aan de hand van bureaustudie is vastgesteld dat in de gemeente Oudewater de soorten, gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis en gewone grootoorvleermuis voorkomen. De aanwezigheid van kraamkolonies van de meervleermuis, kleine dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis wordt in de gemeente Oudewater als onwaarschijnlijk beoordeeld, echter zijn verblijfplaatsen nooit geheel uit te sluiten.

De omvang van deze populaties in het stedelijk gebied van Oudewater, Papekop en Hekendorp van gemeente Oudewater is beschreven in de Toetsing Team Natuur en Landbouw (Provincie Utrecht, 2023) en is terug te vinden in bijlage 2 bij dit besluit. De populatieberekeningen van de gemeente Oudewater zijn in combinatie met de aangeleverde GIS-informatie ten aanzien van het vastgoed in de gemeente Oudewater verwerkt in twee Excel-

tabellen die de verwachte ecologische aantasting berekend. Deze Excel-tabellen zijn onderdeel van de Toetsing Team Natuur en Landbouw.

Effect van de ruimtelijke ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Ontheffing wordt gevraagd voor het isoleren van maximaal 30% van de particuliere grondgebonden woningen. Dit betreft 10% in de eerste fase (172 woningen) en 20% in de tweede fase (345 woningen), wat neerkomt op een totaal van 517 woningen in de het stedelijk gebied van Oudewater, Papekop en Hekendorp van gemeente Oudewater. Dit betreft 30% van de in totaal 1.724 particuliere grondgebonden koopwoningen met een energielabel C t/m G. De eerste fase loopt van maart 2023 tot en met augustus 2023 en de tweede fase loopt van september 2023 tot en met uiterlijk oktober 2024.

Het effect van de ingreep in de gemeente Oudewater is getoetst door het Team Natuur en Landbouw en is terug te vinden in bijlage 2 van dit besluit. Door de werkzaamheden worden nestlocaties van huismus en gierzwaluw en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen beschadigd. Verder worden de gebouwbewonende vleermuissoorten verstoord. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Een ontheffing is daarom noodzakelijk. Met de te treffen mitigerende maatregelen wordt het doden van vleermuizen zoveel mogelijk voorkomen maar dit kan, gelet op hun verborgen leefwijze, nooit volledig worden uitgesloten. Om deze reden wordt, voor deze situaties zekerheidshalve, ook ontheffing verleend van het verbod tot (opzettelijk) doden van gebouwbewonende vleermuizen.

Mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen

U heeft mitigerende en/of compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken.

Afhankelijk van de werkzaamheden, rekening houdend met de vereisten van het 'Natuurvriendelijk isoleren' (bijlage 4), worden er voorafgaand of direct tijdens de werkzaamheden alternatieven voorzieningen voor gierzwaluwen, huismussen en gebouwbewonende vleermuizen gerealiseerd per te isoleren woning.

Particuliere taakstelling:

De particuliere verduurzaming dient conform de regels van de "Methodiek Natuurvriendelijk isoleren" plaats te vinden. Daarin is per ingreep (rekening houdend met het verschillende effect per ingreep) uitgewerkt welke voorschriften er gelden. Met het volgen van de regels van het 'natuurvriendelijk isoleren' wordt het verstoren van broedende vogels of van vleermuizen zoveel mogelijk voorkomen. Ook de kans op het doden van (broedsel van) vogels of van vleermuizen wordt met het volgen van de regels geminimaliseerd.

Werkzaamheden met een potentieel negatief effect op de gebouwbewonende vleermuissoorten zijn in de kraamperiode, en deels ook in de winterperiode, niet toegestaan. Het natuurvrij maken van woningen, voorafgaand aan mogelijk schadelijke werkzaamheden, is bij alle woningen verplicht.

Verduurzaming van de particuliere woningen dient gefaseerd uitgevoerd te worden. In fase 1 (maart 2023 – augustus 2023) mag er maximaal 10% van de woningen in een CBS buurt worden verduurzaamd. In de tweede fase (september 2023 – oktober 2024), als de essentiële verblijfplaatsen in beeld zijn, mag aanvullend tot maximaal 30% van de woningen per CBS-buurt worden geïsoleerd. Bij elke woning moeten permanente alternatieve voorzieningen worden aangeboden om het aanbod aan verblijfplaatsen op peil te houden.

Gemeentelijke compensatie:

Boven op de particuliere compensatie biedt de gemeente Oudewater een aantal voorzieningen aan. De gemeentelijke compensatie is verdeeld over een eerste fase en een tweede fase. De eerste fase betreft het compenseren van de aantasting die plaatsvindt voordat het onderzoek naar de kraamgroepen is afgerond. Dit is de blinde aantasting.

Eerste fase compensatie:

De gemeente zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening, maar uiterlijk vóór mei 2023, het benodigde aantal voorzieningen plaatsen die geschikt zijn als alternatieve kraamverblijfplaatsen voor de gebouwbewonende vleermuissoorten. Het compensatieplan met de uitwerking van de locaties van alternatieve verblijfplaatsen zal twee maanden na ontheffingverlening ingediend worden bij de provincie Utrecht.

De volgende voorzieningen zullen worden aangebracht vóór mei 2023:

- acht voorzieningen als alternatieve kraamverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis;
- drie voorzieningen als alternatieve kraamverblijfplaatsen voor de laatvlieger;
- één voorziening als alternatieve kraamverblijfplaats voor de baardvleermuis;
- twee voorzieningen als alternatieve kraamverblijfplaatsen voor gewone grootoorvleermuis.

Tweede fase compensatie:

Het is mogelijk dat binnen een straal van 100 meter van een kraamgroep dermate veel wordt geïsoleerd in fase 1, dat aanvullende compensatie noodzakelijk wordt gevonden. Een compensatievoorstel wordt uiterlijk in september 2023 aan de provincie Utrecht en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht voorgelegd.

De maatregelen die getroffen worden tijdens de uitvoering van het pre-SMP borgen dat de staat van instandhouding van soorten niet verslechtert. Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 bij dit besluit hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten.

Conclusie ecologische beoordeling

In bijlage 2 is de inhoudelijke analyse en toetsing van het effect van de verduurzaming op de staat van instandhouding van de soorten opgenomen. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen tijdens de uitvoering van het pre-SMP leiden de ingrepen niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de populaties van de huismus en de gierzwaluw en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gebouwbewonende vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2.5 Conclusie toetsing aan de ontheffingsvoorwaarden

U heeft voldaan aan alle drie de voorwaarden voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel soortenbescherming. Daarom verlenen we u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming.

Aan deze ontheffing van de Wet natuurbescherming hebben we voorschriften en mitigerende en/of compenserende maatregelen verbonden. Deze voorschriften (bijlage 1 bij dit besluit) moeten samen nageleefd worden en maken integraal deel uit van deze ontheffing.

3. Aanvullende informatie

3.1 Inwerkingtreding van dit besluit en verzending van deze beschikking

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat het aan u verzonden is.

De mededeling van dit besluit verschijnt binnen twee werkdagen na verzending ook op www.officielebekendmakingen.nl.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk. We verzenden deze beschikking aan de gemeente Oudewater en een afschrift van de beschikking aan de RUD Utrecht.

Intrekken ontheffing

De ontheffing kan conform artikel 5.4 van de wet (deels) worden ingetrokken indien:

- a) na 15 maanden de ecologische onderzoeken voor het SMP niet voor 90% zijn afgerond.
- b) na 18 maanden geen aanvraag om ontheffing op basis van een SMP is ingediend.
- c) na 18 maanden bij de toetsing van de aanvraag om een gebiedsgerichte ontheffing op grond van een SMP er geen zicht is op een positieve beschikking voor alle deelnemende buurten en betreffende soorten waarop het SMP zou moeten zien.
- d) aan de voorschriften in deze ontheffing geen gevolg wordt gegeven.

3.2 Bezwaar indienen

Belanghebbenden kunnen bij Gedeputeerde Staten van Utrecht bezwaar indienen tegen dit besluit binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking.

De datum van ontvangst van het ondertekende bezwaarschrift bepaalt of het binnen deze termijn van zes weken valt. We raden u daarom aan zo snel mogelijk het bezwaarschrift in te dienen.

U kunt op de volgende manieren een bezwaarschrift indienen:

- Via het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening of via de printversie van dit formulier.
U vindt dit formulier op www.provincie-utrecht.nl (zoekterm "Bezwaar tegen beslissing provincie").
- Via een zelfgeschreven bezwaarschrift

Maakt u geen gebruik van het digitale formulier met DigiD- of eHerkenning-ondertekening, maar van de printversie van het formulier of van een zelfgeschreven bezwaarschrift? Onderteken deze dan met een "natte handtekening" en stuur het inclusief eventuele bijlagen per post naar:

Provincie Utrecht
t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

Let op: het indienen van een bezwaarschrift stelt de inwerkingtreding van het besluit niet uit. Vindt u het belangrijk dat een rechter met spoed kijkt naar de werking van het besluit, voordat Gedeputeerde Staten van Utrecht een beslissing nemen op uw bezwaarschrift? Dan heeft u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank.

Een voorlopige voorziening is een apart proces, naast de bezwaarprocedure. Het is een speciale maatregel zolang het bezwaar nog in behandeling is. De voorzieningenrechter kijkt in dat geval of er een spoedeisend belang is en komt met een uitspraak of de werkzaamheden op basis van het besluit wel of niet mogen starten of doorgaan.

U moet op het moment dat u een voorlopige voorziening aanvraagt al wel een bezwaarschrift ingediend hebben.

Het verzoek om een voorlopige voorziening stuurt u naar:
Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Sector bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

3.3 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau Domein Landelijke Leefomgeving via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan deze beschikking). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften bij de ontheffing

We hebben aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

1.1 Algemeen

- 1 De ontheffing geldt binnen het stedelijk gebied van Oudewater, Papekop en Hekendorp van gemeente Oudewater, zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit.
- 2 Deze ontheffing geldt tot maximaal 2 jaar of tot het moment dat er een gebiedsgerichte ontheffing op basis van een SMP is afgegeven, gerekend vanaf de ingangsdatum van dit besluit.
- 3 Binnen 15 maanden na de datum van verzending van dit besluit dienen de ecologische onderzoeken voor het SMP grotendeels te zijn afgerond.
- 4 Binnen 18 maanden na de datum van verzending van dit besluit dient een aanvraag voor een gebiedsgerichte ontheffing op basis van een SMP ingediend te zijn.
- 5 De ontheffing is van toepassing op de isolatie van daken, spouwmuren (inclusief borstwering), het isoleren van gevels zonder spouw en het plaatsen van zonnepanelen. Zonnepanelen op hellende daken zijn tot 1 september 2023 enkel toegestaan op woningen waar ook wordt geïsoleerd. Vanaf 1 september 2023 zijn zonnepanelen op alle woningen, zonder dat er ook geïsoleerd moet worden, toegestaan.
- 6 Aan het plaatsen van zonnepanelen is geen maximum aantal deelnemende woningen verbonden.
- 7 De ontheffing geldt voor maximaal 30% van het totaal aan grondgebonden woningen in particulier eigendom. Dit betreft een maximum van 517 deelnemende woningen. Deze 30% wordt gemeten per CBS-buurt. Per buurt mag het aantal woningen in fase 1 niet boven de 10% en in totaal niet boven de 30% komen.
- 8 Indien tijdens het SMP-onderzoek een kraamverblijfplaats van een vleermuissoort is vastgesteld, dient de gemeente de bewoner te wijzen op de aanwezigheid van de verblijfplaats. Bij die specifieke woning mag enkel worden geïsoleerd nadat door een ecologisch deskundige op het gebied van de desbetreffende vleermuissoort een werkwijze is bepaald waarbij de aantasting van de kraamverblijfplaats (zoveel mogelijk) wordt voorkomen.
- 9 De ontheffinghouder kan het gebruik van de ontheffing toestaan aan derden (ontheffinggebruikers) en aan in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. Zij houdt hiertoe een administratie bij.
- 10 De ontheffinghouder stelt de ontheffinggebruikers op de hoogte van de toepasselijke voorschriften. Zij blijft medeverantwoordelijk voor de juiste naleving van deze voorschriften in de ontheffing.
- 11 De ontheffinggebruiker stelt de ontheffinghouder direct op de hoogte indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden andere beschermde soorten dan waarvoor ontheffing is verleend worden aangetroffen of andere handelingen, als bedoeld in voorschrift 6, noodzakelijk zijn en stopt met de uitvoering hiervan. De ontheffinghouder neemt vervolgens direct contact op met het Servicebureau van de provincie Utrecht (servicebureau@provincie-utrecht.nl of Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht), waarna wordt bepaald welke vervolgacties er noodzakelijk zijn.

1.2 Meldingsplicht en registratie

- 12 De ontheffinggebruiker meldt de betreffende locatie waar werkzaamheden aan bij de ontheffinghouder via de ArcGIS webapplicatie "Particuliere na-isolatie onder het pre-SMP" (bijlage 4, pagina 16).
- 13 Bij de melding dient, binnen de gestelde termijn in "methodiek van het Natuurvriendelijk isoleren" zoals opgenomen in bijlage 4 bij dit besluit, fotobewijs toegevoegd te zijn waaruit blijkt:
 - 13.1 Dat de woningen natuurvrij zijn gemaakt;
 - 13.2 Dat de woningen natuurvrij zijn gemaakt door een bevoegd persoon;
 - 13.3 Welke alternatieve voorzieningen zijn gerealiseerd tijdens het natuurvrij maken.
 - 13.4 In geval van borstweringen dient er als alternatief voor het 'natuurvrij maken' een 'vleermuisvrij-verklaring' te zijn toegevoegd.

- 14 Het plaatsen van zonnepanelen dient zeven dagen voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gemeld via de ArcGIS webapplicatie (bijlage 4, pagina 16).
- 15 De ontheffinghouder controleert of fotobewijs onderdeel is van de melding. Zonder fotobewijs als bedoeld in voorschrift 13 mogen geen nadere werkzaamheden worden uitgevoerd.
- 16 De ontheffinghouder monitort of het aantal gemelde woningen per buurt in fase 1 niet boven de 10% en in fase 2 boven de 30% komt. Zij registreert bij welke adressen er gebruikgemaakt wordt van de ontheffing en deelt op verzoek deze registratie met de RUD Utrecht.
- 17 Indien de percentages uit voorschrift 16 zijn bereikt, wordt het systeem afgesloten voor het doen van nieuwe meldingen. De ontheffinghouder doet hiervan mededeling bij Servicebureau van de provincie Utrecht via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Natuurvriendelijk isoleren

- 18 De isolatiewerkzaamheden vinden plaats conform de regels uit de "methodiek van het Natuurvriendelijk isoleren", zoals opgenomen in bijlage 4 bij dit besluit.
- 19 Het natuurvrij maken dient te gebeuren onder begeleiding van een vleermuis- en vogelkundige (ecoloog) of door een daartoe bekwaame medewerker van een isolatiebedrijf. Een medewerker van een isolatiebedrijf is bekwaam indien deze aantoonbaar deel heeft genomen aan de training 'Natuurvriendelijk isoleren'.

Gemeentelijke compensatie

- 20 De door de ontheffinghouder te realiseren compensatie dient gedurende de looptijd van de ontheffing te worden gemonitord op gebruik. De resultaten hiervan dienen een maand voor het aflopen van de ontheffing te worden toegezonden aan de provincie Utrecht en de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing.
- 21 Uiterlijk twee maanden na verzending van dit besluit dient een monitoringsplan toegezonden te worden aan de provincie Utrecht en de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl waarin is uitgewerkt op welke manier de gemeentelijke voorzieningen worden gemonitord. Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing.
- 22 Het compensatieplan van fase 1, met de uitwerking van de locaties van alternatieve kraamverblijfplaatsen, wordt voor mei 2023 bij de provincie Utrecht ingediend.

Eerste fase:

- 23 Uiterlijk april 2023 dienen in de gemeente Oudewater acht kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken, en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.
- 24 Uiterlijk april 2023 dienen in de gemeente Oudewater drie kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Voor de laatvlieger is het niet toegestaan om kraamkasten toe te passen als alternatieve kraamverblijfplaatsen.
- 25 Uiterlijk april 2023 dient in de gemeente Oudewater één kraamvoorziening te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt is als alternatief voor kraamverblijfplaats van de baardvleermuis.
- 26 Uiterlijk april 2023 dienen in de gemeente Oudewater twee kraamvoorzieningen te zijn gerealiseerd die qua kenmerken en positionering geschikt zijn als alternatief voor kraamverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis.

Tweede fase

- 27 Na afronding van het onderzoek naar de kraamgroepen van vleermuizen dient te worden onderzocht of er in fase 1 verduurzamingsmaatregelen hebben plaatsgevonden binnen 100 meter van een gevonden kraamgroep. Zijn woningen binnen deze straal verduurzaamd, dan dient extra compensatie toegepast te worden en dient uiterlijk in september 2023 een compensatieplan te worden voorgelegd aan de RUD via [handhaving-wnb@rudutrecht.nl](mailto:wnb@rudutrecht.nl). Vermeld hierbij het zaaknummer van de ontheffing.

Bijlage 2: Toetsing Team Natuur en Landbouw

Provincie Utrecht
t.a.v. VVN

Onderwerp	Toetsing door Team NEL	Datum	15 februari 2023
Zaaknummer	Z2023-0000108	Team	Natuur en Landschap (NEL)
Briefnummer	-	Van	[REDACTED]
Uw referentie	-	Telefoonnr.	[REDACTED]
Ontvangstdatum	16 januari 2023	E-mail	s [REDACTED]@provincie-utrecht.nl
Bijlage	Dichtheid- en kansberekening Pre-SMP vleermuizen en vogels gemeente Oudewater		

Geachte vergunningverleners,

Door middel van deze brief zenden wij onze definitieve toets vanuit Biodiversiteit in stad en dorp (BiSD), onderdeel van Team NEL.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Team NEL, BiSD
Biodiversiteit in stad en dorp
Domein Landelijke Leefomgeving

Dit bericht is digitaal verstuurd en daarom niet ondertekend

TOETSING DOOR TEAM NATUUR EN LANDBOUW

t.a.v. ontheffingsaanvraag zaaknummer Z2023-0000108 van de gemeente Oudewater om een gebiedsgerichte ontheffing op grond van een pre-soortenmanagementplan met oog op de pre-SMP methodiek.

De gemeente Oudewater heeft besloten om een Pre-Soortenmanagementplan en Soortenmanagementplan te laten opstellen voor de kernen van de gemeente, zijnde Oudewater. Hiervoor heeft de gemeente op 16 januari 2023 een ontheffing aangevraagd voor het isoleren van maximaal 30 procent van de te isoleren woningen in de gemeente Oudewater.

Overige verspreid liggende woningen in buitengebieden vallen buiten onderhavige pre-SMP ontheffing, dit zijn de gebieden: Diemerbroek, Hekendorpse buurt, Hoenkoopse buurt, Rozendaal, Ruige weide, Snelrewaard en Willeskop.

Team NEL heeft de aanvraag getoetst aan de indieningsvereisten zoals opgenomen in artikel 3.2.3 van de Beleidsregels Natuur en Landschap. Daarnaast heeft team NEL de aanvraag inhoudelijk getoetst aan de methodiek van het pre-SMP zoals vastgesteld op 22 februari 2022. Deze toetsing betreft een advies aan VVN ten behoeve van de ontheffingverlening.

Toets 1: Toetsing aan de indieningsvereisten van de beleidsregels:

De indieningsvereisten zoals opgenomen in artikel 3.2.3 van de BNL

Artikel 3.2.3 Gebiedsgerichte ontheffingen op basis van de pre-SMP-methodiek

1. *"Gedeputeerde Staten kunnen een gebiedsgerichte ontheffing op basis van de pre-SMP methodiek aan gemeenten verlenen voor uitsluitend de verduurzaming van grondgebonden woningen in particulier eigendom.*
2. *Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid wordt slechts verleend indien:*
 - a. *De gemeente in een pre-Soortenmanagementplan beschrijft hoe het verlies aan kraamverblijfplaatsen door de gemeente wordt gecompenseerd, zoals beschreven in bijlage 4¹; en,*
 - b. *De verduurzaming zoals bedoeld eerste lid wordt uitgevoerd volgens de pre-SMP methodiek "natuurvriendelijk isoleren" voor verduurzamingswerkzaamheden, zoals beschreven in bijlage 4; en,*
 - c. *Is verzekerd dat gedurende de looptijd van de ontheffing als bedoeld in het eerste lid, een aanvraag voor een opvolgende gebiedsgerichte ontheffing op basis van een soortenmanagementplan wordt voorbereid."*

Toetsing aan de beleidsregels

De aanvraag voldoet aan de vereisten zoals vastgelegd in de beleidsregels t.a.v. de pre-SMP methodiek namelijk:

Ad 1: de aanvraag ziet uitsluitend op de verduurzaming van grondgebonden woningen in particulier eigendom in Oudewater. Het maximale percentage deelnemende woningen blijft onder de grens van 30% per CBS-buurt.

Ad 2: sub a: in het pre-Soortenmanagementplan wordt beschreven hoe het verlies aan kraamverblijfplaatsen door de particuliere verduurzaming door de gemeente wordt gecompenseerd.

Ad 2 sub b: de verduurzaming wordt uitgevoerd volgens de pre-SMP methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'.

Ad 2 sub c: de gemeente gaat starten met de aanbesteding voor het SMP-veldonderzoek. Dit onderzoek wordt naar verwachting afgerond in december 2023. Een ontheffingsaanvraag binnen 24 maanden wordt daarmee voldoende verzekerd.

Conclusie:

Team NEL acht de aanvraag ontvankelijk omdat deze aanvraag voldoet aan de indieningsvereisten zoals vastgelegd in artikel 3.2.3 van de Beleidsregels Natuur en Landschap.

¹ Bijlage 4 is een bijlage van de BNL

Toets 2: Inhoudelijke analyse en toetsing van het effect van de verduurzaming, rekening houdend met de mitigatie en compensatie aan de staat van instandhouding op grond van de pre-SMP methodiek.

De aangevraagde pre-SMP ontheffing kan alleen worden verleend als de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus en er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de vleermuissoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

In de pre-SMP methodiek wordt het effect van de aantasting op de staat van instandhouding deels modelmatig berekend. Hier worden zeven stappen doorlopen. Voor het opstellen van dit advies zijn voor de gemeente Oudewater de zeven stappen doorlopen. Voor de achtergrond en toelichting van de populatieberekening verwijzen wij naar de rapportage "Natuurvriendelijk isoleren van particulier woningen onder het pre-Soortenmanagementplan" en de daarbij behorende vastgestelde bijlagen.

De input voor de zeven stappen zijn:

- De populatieberekeningen van Viridis in de gemeente Oudewater ("Populatie inschatting en achtergronddocument gebouwbewonende vleermuissoorten" en "Populatie inschatting huismus en gierzwaluw");
- De GIS-data van de gemeente Oudewater;
- De verplichte particuliere compensatie conform de pre-SMP methodiek;
- De voorgestelde gemeentelijke compensatie zoals voorgesteld in het pre-SMP.

De populatieberekeningen voor Oudewater zijn door Ecologisch adviesbureau Viridis uitgevoerd. De populatieberekeningen van Viridis zijn getoetst voorafgaand aan de vaststelling van deze berekeningen als onderdeel van de pre-SMP methodiek. Deze berekeningen worden niet nader meer getoetst.

De gemeente heeft GIS-informatie aangeleverd ten aanzien van het vastgoed in de woonkernen van Oudewater. Deze GIS-informatie is ingeladen in onze GIS-applicatie "Particuliere na-isolatie onder het pre-SMP".

De populatieberekeningen en de GIS-informatie zijn verwerkt in een Excel-tabel die de verwachte ecologische aantasting berekend. Deze tabel is bij dit advies gevoegd. Van de resultaten wordt hieronder verslag gedaan:

Aantal deelnemende woningen

De gemeente verwacht dat het SMP in het voorjaar van 2024 gereed is, en de kraamverblijfplaatsen einde juli 2023 bekend zijn. Voor deze inschatting heeft de gemeente inmiddels een ecologisch adviesbureau ingeschakeld. Ontheffing wordt gevraagd voor het isoleren van maximaal 30% van de te verduurzamen particuliere grondgebonden woningen. Van de in totaal 1.724 relevante particuliere grondgebonden woningen, betreft dit 10% in de eerste blinde fase (172,4 woningen) en 20% in de tweede fase (344,8 woningen), wat neerkomt op een totaal van afgerond 517 woningen in de gemeente Oudewater met een energielabel C t/m G (tabel 1). De waarschijnlijke aantal deelnemende woningen (rekening houdend met een energievouchers project) wordt geschat op 10%. Dit in verband met de beperkte beschikbaarheid van isolatiebedrijven door de vele isolatiewerkzaamheden in Nederland en omdat het overgrote deel van de woningen energielabel C heeft, waarbij verwacht wordt dat deze woningen redelijk goed geïsoleerd zijn. Met het aantal deelnemende woningen is de verwachte ecologische aantasting per woonkern en per soort te berekenen.

Tabel 1: overzicht resultaten modelberekening

Locatie	Relevante gebouwen voor paar- en zomerverblijfplaatsen	Relevante gebouwen voor kraamverblijfplaatsen met correctiefactor *	Relevante particuliere grondgebonden woningen voor paar- en zomerverblijfplaatsen	Relevante particuliere grondgebonden woningen voor kraamverblijfplaatsen met correctiefactor *
Oudewater	2.460	1.968	1.607	1.286
Hekendorp	113	90	90	72
Papekop	49	39	27	27
Totaal	2.622	2.098	1.724	1.379

*Correctiefactor = uitgaande dat maximaal 80% van de relevante gebouwen en woningen geschikt is als kraamverblijfplaats

Verwachte en maximale ecologische aantasting

In de pre-SMP methodiek wordt zowel de *verwachte* ecologische aantasting als de (absolute) *maximale* aantasting berekend. De verwachte ecologische aantasting is op basis van de afgestelde parameters al 'worst case', maar voor de zekerheid is ook berekend wat de absolute maximale aantasting zou zijn (rekening houdend met de standaardafwijking in binomiale kansverdelingen). De maximale aantasting wordt weergegeven om te tonen wat de absolute worst-case-situatie zou zijn. De verwachte ecologische aantasting is het gemiddelde tussen de minimale en de maximale aantasting. De minimale aantasting wordt niet weergegeven, aangezien deze niet past bij het uitgangspunt de aantasting niet te willen onderschatten.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken verplicht de pre-SMP-methodiek (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen. De particuliere isolatie dient conform de spelregels van het "Natuurvriendelijk isoleren" (zie bijlage 3) plaats te vinden. Daarin is per ingreep (rekening houdend met het verschillende effecten per ingreep) uitgewerkt welke gedragsregels er gelden. De gemeente Oudewater heeft aangegeven de particulieren op deze manier te willen laten isoleren. De gemeente zal deze methodiek actief bij de particulieren onder de aandacht brengen en er wordt op beperkt niveau gestart met een energievoucher pilot in de gemeente waarbij natuurvriendelijk isoleren standaard meegenomen wordt. De in de Oudewater actieve isolatiebedrijven worden op de hoogte gebracht van de regels ten aanzien van het 'natuurvriendelijk isoleren' en zullen voorafgaand aan het gebruik van de ontheffing de verplichte training 'Natuurvriendelijk isoleren volgen'.

Met het volgen van de regels van het 'natuurvriendelijk isoleren' wordt het verstoren van broedende vogels of van vleermuizen zo goed als mogelijk voorkomen. Ook de kans op het doden van (broedsel van) vogels of van vleermuizen wordt met het volgen van de regels geminimaliseerd.

Het verlies van verblijfplaatsen kan echter niet worden voorkomen. Daarom is compensatie van het verlies aan verblijfplaatsen verplicht. Afhankelijk van de werkzaamheden, rekening houdend met de vereisten van het 'Natuurvriendelijk isoleren', worden er voorafgaand of direct tijdens de werkzaamheden alternatieven voorzieningen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen gerealiseerd per te isoleren woning. Daarom is getoetst of de particuliere compensatie voldoende is voor het verlies van de nestplaatsen van de huismus en de gierzwaluw en voor het verlies van de verschillende type verblijfplaatsen van vleermuizen.

1. Toets aan de staat van instandhouding van de gierzwaluw en de huismus

Gierzwaluw

Verwachte huidige staat van instandhouding

Gierzwaluwen komen algemeen voor in dorpen en steden. Het landelijk aantal broedparen is lastig te berekenen door de aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels en het kortstondige bezoek aan nestplekken. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 40.000 tot 60.000 (SOVON, 2018), maar dit kan (veel) te laag zijn. In dorpen en kleinere steden ligt de verhouding tussen gierzwaluwen en inwoners namelijk op 1: 100. Dan zou de Nederlandse gierzwaluwpopulatie ongeveer 160.000 paren bedragen, bijna vier keer groter dan tot nu toe gedacht, maar cijfers voor de grote steden ontbreken nog (Verkade et al., 2015²). In enkele steden en dorpen zijn het aantal gierzwaluwen over een langere periode op gestandaardiseerde wijze geteld. Dit levert een stabiel beeld op en in een aantal gevallen zelfs een toename van het aantal gierzwaluwen. Wel zijn er afnames bekend van ingrijpend gerenoveerde buurten en gebouwen. Deze verdwijning van kolonies lijkt mogelijk (ten dele) gecompenseerd te worden door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders (Verkade et al., 2015). Omvangrijke kolonies worden dus schaarser. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel wordt in Nederland gekarakteriseerd als gunstig. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt (SOVON, 2018³).

De trend in verspreiding en populatie en de staat van instandhouding van de gierzwaluw in de provincie Utrecht zijn onbekend, maar er zijn geen redenen om aan te nemen dat deze afwijken van de beoordeling van geheel Nederland. De staat van instandhouding voor de gierzwaluw in de provincie Utrecht wordt daarom beoordeeld als gunstig.

Verwachte en maximale ecologische aantasting gierzwaluw

In de gemeente Oudewater is modelmatig berekend dat in Oudewater naar verwachting naar boven afgerond 95 broedparen van de gierzwaluw voorkomen. Naar verwachting broeden naar boven afgerond 62 hiervan in grondgebonden particuliere woningen in Oudewater. Als 30% van de woningen wordt verduurzaamd worden naar boven afgerond 19 (18,6) nestplaatsen van de gierzwaluw vernield in Oudewater. Deze aantallen zijn worstcase berekent, want de praktijk leert dat van de meeste woningen met name de gevel en vloer geïsoleerd wordt en in mindere mate het dak, waar juist deze soort aanwezig is. Dit betekent hoe dan ook dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Huisumus

Verwachte huidige staat van instandhouding

De huismus is een algemene broedvogel die in 95% van de Nederlandse atlasblokken voorkomt. De verspreiding overlapt met die van menselijke bewoning. De broedpopulatie van huismus is in Nederland door SOVON geschat op 600.000 tot 1.000.000 broedparen (SOVON, 2018). Sinds 1975 is de populatie huismussen in Nederland ongeveer gehalveerd. Populaties zijn bovendien meer versnipperd geraakt en kleiner geworden. De achteruitgang is het grootst in steden en dorpen, vooral in Laag-Nederland (meest verstedelijkt), en minder in het agrarisch gebied. De huismus staat daarom als gevoelig op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels. Vanaf 2000 lijkt de populatie gestabiliseerd, maar vanuit de MUS-tellingen is de laatste jaren weer een geleidelijke afname ingezet (SOVON, 2019⁴). Ondanks de enorme afname in aantallen is de landelijke verspreiding op het niveau van atlasblokken amper veranderd (-1%). De landelijke staat van instandhouding van de huismus in Nederland is

² Verkade H., J. Jacobs, A. S. Marijn & H. Van Dijk 2015. 20 jaar Gierzwaluwen inventariseren in Noordwijk. Limosa 88.4: 162 -172.

³ Sovon, 2018. Vogelatlas van Nederland.

⁴ Sovon, 2019. Via <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/twaalf-jaar-mus-veel-soorten-de-min>

beoordeeld als matig ongunstig. De trend in verspreiding en populatie van de huismus in de provincie Utrecht is nog onbekend, maar er zijn geen directe redenen aan te nemen dat deze afwijken van de trends van geheel Nederland. De staat van instandhouding voor de huismus in de provincie Utrecht wordt daarom beoordeeld als matig ongunstig.

Verwachte en maximale ecologische aantasting huismus

In de gemeente Oudewater is modelmatig berekend dat in Oudewater naar verwachting naar boven afgerond 397 broedparen van de huismussen voorkomen. Naar verwachting broeden naar boven afgerond 260 hiervan in grondgebonden particuliere woningen in Oudewater. Als 30% van de woningen wordt verduurzaamd worden er in het slechtste geval afgerond naar boven 78 nestplaatsen vernield in Oudewater. Deze aantallen zijn worstcase berekent, want de praktijk leert dat van de meeste woningen met name de gevel en vloer geïsoleerd wordt en in mindere mate het dak, waar juist deze soort aanwezig is. Dit betekent hoe dan ook dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Particuliere mitigatie huismus en gierzwaluw

Om het opzettelijk doden van vogels en eieren en het opzettelijk verstoren met een wezenlijke invloed op vogels te voorkomen worden de woningen geïsoleerd conform de methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'.

Werkzaamheden met een potentieel effect op huismus en gierzwaluw is in het broedseizoen niet toegestaan.

Hiermee wordt voorkomen dat broedende vogels worden verstoord.

Particulier compensatie huismus en gierzwaluw

Niet elke ingreep heeft een potentieel negatief effect op nesten van de gierzwaluw of huismus. De verplichte compensatie is daarop afgestemd. De ingreep met het grootste effect op vogels is het isoleren van daken door het verwijderen van dakpannen (buitendakisolatie). Bij dakisolatie zal in eerste instantie het dak in de nieuwe situatie geschikt gemaakt moeten worden op basis van de dakisolatie spelregels (Natuurvriendelijk isoleren van particuliere woningen onder het Pre-Soortenmanagementplan, bijlage 3, Handreiking, De methodiek van het natuurvriendelijk isoleren). Als het dak niet opgeleverd kan worden, geschikt voor vogels, dan dienen per woning vier duurzame (gierzwaluw)kasten/stenen te worden geplaatst. Mocht deze zware ingreep (buitendakisolatie) noodzakelijk zijn bij alle 1.724 woningen, en kan onverhoopt bij deze woningen het dak niet geschikt blijven, dan worden in totaal 6.896 (factor 4) vogelkasten gerealiseerd. Deze compensatie wordt (meer dan) voldoende geacht om de volgende redenen:

Dit is een ruime compensatie van de naar verwachting maximaal 30% aan te tasten 97 nesten, waarvan 19 gierzwaluwnestplaatsen en 78 nestplaatsen van de huismus. Als alle 492 nesten (95 gierzwaluw- en 397 huismusnesten) in Oudewater aangetast zouden worden, dan zouden alsnog alle nesten met een factor van circa 14 gecompenseerd worden als de daken, en spouwmuren breder dan circa 8 cm, van alle 1.724 woningen geïsoleerd zouden worden. Dit is vele malen meer dan de gangbare compensatiefactor 2 tot 5. De vogelvoorzieningen conform de Pre-SMP methodiek zijn effectief voor het compenseren van verloren nestplaatsen. De kans op ingebruikname van deze nesten is hoog.

Op elke woning (waarvan het dak geïsoleerd wordt of een spouw breder dan 8 cm geïsoleerd wordt) komen namelijk alternatieven. De locatie van de aantasting en de locatie van de alternatieven zijn hetzelfde. Mochten er echter méér dan 4 nesten op een woning worden aangetast, dan zal een broedpaar moeten uitwijken. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkernen is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende nestgelegenheid aanwezig blijft om het broedsucces van de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Zowel het genoemde scenario, als het verwachte effect is worst-case. Alle andere

scenario's zullen minder impact op het aantal aan te tasten verblijfplaatsen hebben. Omdat de particuliere compensatie reeds voldoende is, wordt een gemeentelijke compensatie niet noodzakelijk geacht.

Conclusie gierwaluw en huismus

Het voorkomen van aantasting van legsel en het behoud van een ruim aanbod aan verblijfplaatsen geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

2. Toets aan de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis

Verwachte huidige staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is algemeen verspreid in de provincie Utrecht. De kans is vrij groot dat een willekeurige woning een functie heeft voor gewone dwergvleermuizen, voor zowel kraam- zomer- paar- als winterverblijfplaatsen van deze soort. Gewone dwergvleermuizen bewonen grondgebonden woningen in potentie jaarrond, en zullen enkel met aanhoudende koude periodes (< -4 graden) massaal overwinteren op bepaalde massa-winterlocaties, deze vallen echter buiten de scope van het pre-SMP omdat het type gebouw voor deze functie niet in eigendom is van individuele particulieren. Het gaat daarbij namelijk om grote massieve (bakstenen) gebouwen, typische woonflats bijvoorbeeld.

De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis is onbekend⁵. De trend en staat van instandhouding voor de gewone dwergvleermuis in de provincie Utrecht is eveneens onbekend.

In Nederland is de totale populatie gewone dwergvleermuizen geschat op 300.000 tot 600.000. Dit komt neer op een dichtheid van 9-18 dieren per km². Deze aantallen zijn gebaseerd op schattingen. In de uitgevoerde berekeningen wordt uitgegaan van hogere dichtheden met een schatting van 800.000 dieren voor heel Nederland, omdat deze als veel reëler worden beoordeeld. In de provincie Utrecht komen op basis van deze dichtheid 35.651 gewone dwergvleermuizen voor. Deze zijn verdeeld over de woonkernen in de provincie Utrecht.

Gemeente Oudewater

In Oudewater is modelmatig berekend dat naar verwachting afgerond 723 gewone dwergvleermuizen voorkomen (Tabel 2). Naar verwachting zijn er afgerond 5 kraamkolonies aanwezig met maximaal 90 kraamverblijven in het netwerk. Van de 90 kraamverblijven worden er afgerond 59 verwacht in particuliere grondgebonden woningen.

Daarnaast zijn er naar verwachting afgerond 361 paarverblijven en 1.444 zomerverblijven in Oudewater met daarvan respectievelijk 237 paarverblijfplaatsen en 948 zomerverblijfplaatsen in de grondgebonden particuliere woningen. Omdat (vorstvrije) verblijven ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individueel winterverblijf niet worden uitgesloten. Massa-overwinteringslocaties in particuliere grondgebonden woningen binnen de woonkern is echter met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uitgesloten.

⁵ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen Universiteit, rapport [520728 \(wur.nl\)](https://wur.nl/520728)

Tabel 2: populatie gewone dwergvleermuizen in Oudewater

Gewone dwerg- vleermuis	Populatie en kraam- groepen	Aantal verblijven in gemeente Oudewater				Aantal verblijven in particuliere woningen			Aantal aan te tasten verblijven in de pre-SMP woningen bij 30% isolatie		Blinde aantasting 10% tot inzicht is in kraamgroepen.
Locatie	Totale populatie	Kraamgroepen	Kraamverblijven #x15	Paarverblijven # mannen x 1	Zomerverblijven # mannen x 4	Kraamverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Kraamverblijven
Oudewater	560	3,2	60	280	1.120	39	183	732	55 (max 62)	219 (max 230)	4,9 (max 7,1)
Hekendorp	77	1	15	39	156	12	31	124	9 (max 12)	37 (max 37)	1,5 (max 2,6)
Papenkop	85	1	15	42	168	8	23	93	7 (max 8)	28 (max 28)	1 (max 1,8)
Totaal afgerond	723	5	90	361	1.444	59	237	948	71 (max 82)	285 (max 295)	8 (max 12)

Verwachte en maximale ecologische aantasting

Als maximaal 10% van de te isoleren woningen in Oudewater in fase 1 wordt verduurzaamd, is er een kans dat er waarschijnlijk afgerond 8 (7,4), maar nooit meer dan afgerond 12 (11,5) kraamverblijfplaatsen van de 90 kraamverblijfplaatsen worden vernield. Als 30% van de woningen in fase 1 en 2 wordt verduurzaamd, worden er mogelijk 71 (maximaal 82) van de in totaal 361 paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield, en worden er mogelijk 285 (maximaal 295) van de 1.444 zomerverblijven vernield. Daarnaast worden de gewone dwergvleermuizen verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

In fase 1 worden de kraamverblijfplaatsen onderzocht en worden daarom niet meer meegenomen in de berekening voor fase 1 en 2 samen.

Particuliere mitigatie

Om het opzettelijk doden van gewone dwergvleermuizen te voorkomen worden de woningen geïsoleerd conform de methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'. Werkzaamheden met een potentieel effect op gewone dwergvleermuizen zijn in de kraamperiode, en deels ook in de winterperiode, niet toegestaan. Het natuurvrij maken van woningen, voorafgaand aan mogelijk schadelijke werkzaamheden is bij alle woningen verplicht. Hiermee wordt voorkomen dat gewone dwergvleermuizen worden gedood of verwond.

Particuliere compensatie

Niet elke ingreep heeft een even zwaar potentieel negatief effect op verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Het effect verschilt bovendien sterk ten aanzien van de verschillende type verblijven. De verplichte compensatie is daarop afgestemd. Particuliere compensatie heeft in de eerste plaats tot doel het verlies van zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie tijdens milde winterdagen) te compenseren.

Zomer- en paarverblijven

De ingreep met het grootste effect op zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen is het isoleren van spouwmuren en van daken door het verwijderen van dakpannen (buitendakisolatie). Mocht deze zware ingreep (spouwmuurisolatie en buitendakisolatie) noodzakelijk zijn bij alle 1.724 woningen, en kan onverhoopt bij deze

woningen het dak niet geschikt blijven, dan worden in totaal (uitgaande van tussenwoningen met 2 gevels) 3.448 spouwverblijven of (uitgaande van een hoekwoning met 3 gevels) 5.172 spouwverblijven gerealiseerd. In geval van uitsluitend vrijstaande woningen worden dan 1.724 grote verblijfplaatsen (100 x 100 in de nok) gerealiseerd of per vrijstaande woning 1 middelgroot en 3 kleine spouwverblijven of 1 klein spouwverblijf per gevel. Deze compensatie wordt (meer dan) voldoende geacht om de volgende redenen:

Het maximale aantal aan te tasten zomer- paar- en winterverblijven van de gewone dwergvleermuis betreft maximaal 377 verblijven. Samen met het maximale aantal aan te tasten verblijven van de andere vleermuissoorten betreft het 505 (= 377 + 74 + 15 + 39) verblijven. Elk verblijf wordt dan met een factor 10 tot 30 keer gecompenseerd. Dit is meer dan de gangbare compensatiefactor 4. Deze alternatieve voorzieningen zijn effectief voor het compenseren van verloren zomer- en paarverblijfplaatsen. De kans op ingebruikname van deze verblijven is erg hoog.

Op elke woning komen alternatieven. De locatie van de aantasting en de locatie van de alternatieven zijn hetzelfde. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkernen is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie voor milde winterdagen) aanwezig blijft om de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Ook voor de sporadisch voorkomende vleermuissoorten zijn deze voorzieningen kansrijk en door de overmaat aan locaties te allen tijde voldoende beschikbaar.

Kraamverblijfplaatsen

Bij elke te isoleren kopgevel moet een middelgroot spouwverblijf van 60 x 60 cm en bij alle vrijstaande woningen grote uitsparing van 100 x 100 cm komen. Deze zorgen voor een aanbod aan verblijfplaatsen voor kleinere tot middelgrote (kraam)groepen van de gewone dwergvleermuis.

Gemeentelijke compensatie

Boven op de particuliere compensatie biedt de gemeente Oudewater een aantal voorzieningen aan. De gemeentelijke compensatie is verdeeld over een eerste fase en een tweede fase. De eerste fase betreft het compenseren van de aantasting die plaatsvindt voordat het onderzoek naar de kraamgroepen is afgerond. Dit is de blinde aantasting.

Eerste fase compensatie

De gemeente zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening, maar uiterlijk in april 2023 verspreid over de woonkernen naar boven afgerond **8 voorzieningen** realiseren die kansrijk zijn als alternatieve kraamverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Dit zal daarmee eerder zijn dan aangegeven in de ontheffingsaanvraag, waarin september 2023 staat genoemd. Dit in verband met een energievoucherproject van de Provincie Utrecht. Deze voorzieningen worden verdeeld naar ratio in de woonkernen. De locaties van de kasten in wijken kan bijvoorbeeld bepaald worden op basis van aanwezigheid van parken, woonkern randen en groene zonerings nabij label C t/m G particuliere grondgebonden woningen. Het globale compensatieplan zal voor mei 2023 bij de provincie Utrecht ingediend moeten zijn en in elk geval voor de kraamperiode van vleermuizen. Voor het globale compensatieplan en de uitvoering van de voorzieningen zijn en worden externe partijen ingeschakeld.

Tweede fase compensatie

Na afronding van het onderzoek naar de kraamgroepen van de gewone dwergvleermuis wordt door de gemeente bij elke kraamgroep extra kraamvoorzieningen gerealiseerd indien in de eerste fase kopwoningen of vrijstaande woningen binnen een straal van 100 meter zijn geïsoleerd en het aannemelijk is dat het netwerk van de

kraamgroepen aanvullende voorzieningen behoeft. Een definitief compensatieplan voor de kraamvoorzieningen wordt uiterlijk augustus 2023 bij de provincie Utrecht ingediend.

Toets aan de gunstige referentiewaarde 1994/2014

In tegenstelling tot het compenseren van zomer- en paarverblijven, wordt bij het compenseren van het verlies van kraamverblijven niet gecompenseerd met een meervoudige compensatiefactor. Dit lijkt mogelijk onvoldoende te zijn. Daarnaast zijn kraamgroepen kritischer ten aanzien van het accepteren van alternatieve kraamverblijven en is het in gebruik nemen van een alternatief nog geen garantie dat de alternatieve voorziening even effectief is. Als laatste is bij de eerste fase compensatie, de locatie van het mogelijke verlies van een kraamverblijfplaats niet gekoppeld aan de locatie van de compensatie. In de tweede fase wordt dit met terugwerkende kracht overigens wel gekoppeld, omdat de locaties dan in beeld zijn gebracht, maar er kan een kraamseizoen voorbijgaan zonder dat een alternatieve voorziening binnen 200 meter beschikbaar is. De grote spouwverblijven bij particulieren zijn weliswaar in grote aantallen en met een ruime spreiding aanwezig, maar mogelijk te klein voor grote kraamgroepen van de gewone dwergvleermuis. In de eerste fase meer compensatie eisen en op diverse locaties aanbieden, is echter niet zinnig. Om toch deze gemeentelijke compensatie te toetsen aan de staat van instandhouding is het volgende onderzocht:

Mocht onverhoopt geen van de aangeboden kraamvoorzieningen in gebruik worden genomen dan zou dat de populaties kunnen schaden. Daarom is ten aanzien van kraamverblijfplaatsen een nadere analyse uitgevoerd ten aanzien van de staat van instandhouding. De redeneerlijn is dat de populatie anno 2021 minus de maximale aantasting boven de gunstige referentiewaarden (1994/2014) dienen te blijven. Daarvoor wordt niet gerekend met de waarschijnlijke aantasting maar met de maximale aantasting. De referentiewaarden van 1994, die vertaald zijn naar de provincie Utrecht worden binnen de pre-SMP methodiek gezien als de 'norm' die de absolute ondergrens vormt. In de pre-SMP methodiek wordt een reële inschatting gemaakt van de populatie anno 2021. Op basis van beide populatie inschattingen (1994 en 2021) kan eenvoudig worden berekend hoeveel verblijfplaatsen er nu zijn, hoeveel er minimaal nodig zijn voor een gunstige staat van instandhouding en dus hoeveel plekken maximaal verloren mogen gaan zonder dat de staat van instandhouding in het geding komt (aantal 2021 - aantal 1994 = maximale aantasting). Dit is een absolute ondergrens, en nadrukkelijk niet een wenselijke grens die wij als bevoegd gezag nastreven. Het is echter wel de enige norm die voor handen is om de staat van instandhouding in wettelijke zin te toetsen.

Als de referentiewaarden van 1994 worden door vertaald, naar de gemeente Oudewater, dan is een populatie van 533 gewone dwergvleermuizen de minimale populatieomvang, met minimaal 4 benodigde kraamkolonies in de gemeente Oudewater. Ervan uitgaande dat deze kraamkolonies allemaal 10 essentiële verblijven in het netwerk nodig hebben, zijn in de gemeente Oudewater ten minste 43,5 (afgerond 44) kraamverblijfplaatsen nodig. In Oudewater blijven er na een maximale worst-case aantasting van 11,5 (afgerond 12) kraamverblijfplaatsen er minimaal 78,5 (= 90 kraamverblijven minus 11,5 kraamverblijfplaatsen) over op basis van de populatieomvang berekening van 2021. Dit is hoger dan de minimale ondergrens van afgerond 44.

Als we per woonkern berekenen wat het mogelijke maximale verlies aan verblijfplaatsen is, uitgaande van de populatie inschatting 2021, dan blijven ruim voldoende verblijfplaatsen over voor de populatie zoals die in 1994 is ingesteld als gewenste minimale populatie.

Conclusie

Door het natuurvriendelijk isoleren wordt het doden van gewone dwergvleermuizen zo veel mogelijk voorkomen en komt er een ruim aanbod aan alternatieve zomer- en paarverblijven. Daarbij worden bekende kraamgroepen ontzien en worden door de gemeente **8 kansrijke robuuste kraamvoorzieningen** aangeboden. Ook komen op

alle hoekwoningen middelgrote en op alle vrijstaande woningen grote spouwverblijven die kansrijk zijn voor kleinere (en middelgrote) kraamgroepen.

Daarnaast wordt de kans op het aantasten van een kraamgroep zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 10% van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen in de eerste fase, en doordat het SMP-kraamonderzoek direct dient te starten in 2023. In fase twee wordt met terugwerkende kracht alsnog gecompenseerd indien bij een kraamgroep isolaties hebben plaatsgevonden. Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis door het isoleren van 1.724 woningen op grond van de pre-SMP methodiek zal worden geschaad, zelfs niet als wordt uitgegaan van een worst-case-scenario van een maximale aantasting en geen succes van de gemeentelijke compensatie. Bovendien is er na maximaal twee jaar een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld heeft, maar ook gericht stimuleert. Isoleren in de gemeente Oudewater conform de pre-SMP methodiek zal hoe dan ook geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van de soort.

3. Toets aan de staat van instandhouding van de laatvlieger

Verwachte huidige staat van instandhouding

De laatvlieger is algemeen verspreid in de provincie Utrecht. De kans is redelijk dat er een willekeurige woning een functie heeft voor laatvlieger, hoewel de kans op gewone dwergvleermuizen aanzienlijk groter is door de grotere dichtheden van deze soort en de minder kritische eisen aan verblijfplaatsen. Laatvliegers bewonen grondgebonden woningen in potentie jaarrond en hebben in woningen zowel kraam- zomer-, paar en winterverblijfplaatsen. Er is weinig bekend over de aantalsontwikkeling van deze soort en daarnaast laat de soort een negatieve populatietrend zien.

Gemeente Oudewater

In Oudewater is modelmatig berekend dat naar verwachting 120 laatvliegers voorkomen (Tabel 3). Naar verwachting zijn er 4 kraamkolonies aanwezig met maximaal 36 kraamverblijven in het netwerk. Zekerheidshalve wordt ervan uitgegaan dat de kraamverblijven essentieel zijn voor een kraamgroep. Van de 36 kraamverblijven worden er 24 verwacht in particuliere grondgebonden woningen.

Daarnaast zijn er naar verwachting 60 paarverblijven en 240 zomerverblijven in Oudewater met daarvan respectievelijk 39 paarverblijfplaatsen en 157 zomerverblijfplaatsen in de grondgebonden particuliere woningen. Omdat (vorstvrije) verblijven ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individueel winterverblijf niet worden uitgesloten.

Tabel 3: populatie laatvliegers in Oudewater

Laatvlieger	Populatie	Aantal verblijven in				Aantal verblijven in			Aantal aan te tasten		Blinde
	en kraam-	gemeente Oudewater				particuliere woningen			verblijven in de pre-SMP		aantasting 10%
	groepen								woningen bij 30% isolatie		tot inzicht is in
											kraamgroepen.
Locatie	Totale populatie	Kraamgroepen	Kraamverblijven #x15	Paarverblijven # mannen x 1	Zomerverblijven # mannen x 4	Kraamverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Kraamverblijven
Oudewater	93	1,9	18	47	188	12	31	123	9 (max 12)	37 (max 43)	1,5 (max 2,7)
Hekendorp	13	1	9	6	24	7	5	19	1 (max 3)	6 (max 8)	0,9 (max 1,8)
Papenkop	14	1	9	7	28	5	4	15	1 (max 2)	5 (max 6)	0,6 (max 1,3)
Totaal afgerond	120	4	36	60	240	24	39	157	12 (max 17)	47 (max 57)	3 (max 6)

Verwachte ecologische aantasting laatvlieger

Als 10% van de te isoleren woningen in fase 1 wordt verduurzaamd, is er een kans dat er 3, maar nooit meer dan maximaal 6 (5,8) kraamverblijfplaatsen van de 36 kraamverblijfplaatsen wordt vernield. Als 30% van de woningen in fase 1 en 2 wordt verduurzaamd, worden er mogelijk afgerond 12 (max 17) van de 60 paar- en winterverblijfplaatsen van de laatvlieger vernield, en worden er mogelijk afgerond 47 (max 57) van de 240 zomerverblijfplaatsen vernield. Daarnaast kunnen de laatvliegers worden verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Particuliere mitigatie

Om het opzettelijk doden van de laatvlieger te voorkomen worden de woningen geïsoleerd conform de methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'. Werkzaamheden met een potentieel effect op laatvliegers zijn in de kraamperiode, en deels ook in de winterperiode, niet toegestaan. Het natuurvrij maken van woningen, voorafgaand aan mogelijk schadelijke werkzaamheden is bij alle woningen verplicht. Hiermee wordt voorkomen dat laatvliegers worden gedood of verwond.

Particuliere compensatie

Niet elke ingreep heeft een even zwaar potentieel negatief effect op verblijfplaatsen van de laatvlieger. Het effect verschilt bovendien sterk ten aanzien van de verschillende type verblijven. De verplichte compensatie is daarop afgestemd. Particuliere compensatie heeft in de eerste plaats tot doel het verlies van zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie tijdens milde winterdagen) te compenseren.

Zomer- en paarverblijven

De ingreep met het grootste effect op zomer- en paarverblijfplaatsen van laatvliegers is het isoleren van spouwmuren en van daken door het verwijderen van dakpannen (buitendakisolatie). Mocht deze zware ingreep (spouwmuurisolatie en buitendakisolatie) noodzakelijk zijn bij alle 1.724 woningen, en kan onverhoopt bij deze woningen het dak niet geschikt blijven, dan worden in totaal (uitgaande van tussenwoningen met 2 gevels) 3.448 spouwverblijven of (uitgaande van een hoekwoning met 3 gevels) 5.172 spouwverblijven gerealiseerd. In geval van uitsluitend vrijstaande woningen worden dan 1.724 grote verblijfplaatsen (100 x 100 in de nok) gerealiseerd of per vrijstaande woning 1 middelgroot en 3 kleine spouwverblijven of 1 klein spouwverblijf per gevel. Deze compensatie wordt (meer dan) voldoende geacht om de volgende redenen:

Het maximale aantal aan te tasten zomer- winter- en paarverblijven van de laatvlieger betreft 74 (waarschijnlijk betreft het 59) verblijven. Samen met het maximale aantal aan te tasten verblijven van de andere vleermuissoorten betreft het 505 (= 377 + 74 + 15 + 39) verblijven. Elk verblijf wordt dan 10 tot 30 keer gecompenseerd. Dit is meer dan de gangbare compensatiefactor 4. Deze alternatieve voorzieningen zijn effectief voor het compenseren van verloren zomer- en paarverblijfplaatsen. De kans op ingebruikname van deze verblijven is erg hoog.

Op elke woning komen alternatieven. De locatie van de aantasting en de locatie van de alternatieven zijn hetzelfde. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkernen is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie voor milde winterdagen) aanwezig blijft om de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Ook voor de sporadisch voorkomende vleermuissoorten zijn deze voorzieningen kansrijk en door de overmaat aan locaties te allen tijde voldoende beschikbaar.

Kraamverblijfplaatsen

Bij elke te isoleren kopgevel moet een middelgroot spouwverblijf van 60 x 60 cm en bij alle vrijstaande woningen grote uitsparing van 100 x 100 cm komen. Deze zorgen voor een aanbod aan grotere verblijfplaatsen en bieden meer ruimte voor deze grotere vleermuissoort.

Gemeentelijke compensatie

Boven op de particuliere compensatie biedt de gemeente Oudewater een aantal voorzieningen aan. De gemeentelijke compensatie is verdeeld over een eerste fase en een tweede fase. De eerste fase betreft het compenseren van de aantasting die plaatsvindt voordat het onderzoek naar de kraamgroepen is afgerond. Dit is de blinde aantasting.

Eerste fase compensatie

De gemeente zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening, maar uiterlijk in april 2023, verspreid over de woonkernen, **3 voorzieningen** realiseren die kansrijk zijn als alternatief kraamverblijf voor de laatvlieger. Dit zal daarmee eerder zijn dan aangegeven in de ontheffingsaanvraag, waarin september 2023 staat genoemd. Dit in verband met een energievoucherproject van de Provincie Utrecht.

Tweede fase compensatie

Na afronding van het onderzoek naar de kraamgroepen van de laatvlieger wordt door de gemeente bij elke kraamgroep extra kraamvoorzieningen gerealiseerd, indien in de eerste fase kopwoning of vrijstaande woningen binnen een straal van 100 meter zijn geïsoleerd, en het aannemelijk is dat het netwerk van de kraamgroepen aanvullende voorzieningen behoeft. Het globale compensatieplan zal voor mei 2023 bij de provincie Utrecht ingediend moeten zijn en in elk geval voor de kraamperiode van vleermuizen. Voor het globale compensatieplan en de uitvoering van de voorzieningen zijn en worden externe partijen ingeschakeld.

Toets aan de gunstige referentiewaarde 1994/2014

In tegenstelling tot het compenseren van zomer- en paarverblijven, wordt bij het compenseren van het verlies van kraamverblijven niet gecompenseerd met een meervoudige compensatiefactor. Dit lijkt mogelijk onvoldoende te zijn. Daarnaast zijn kraamgroepen van de laatvlieger kritisch ten aanzien van het accepteren van alternatieven, en is het in gebruik nemen van een alternatief nog geen garantie dat de alternatieve voorziening even effectief is. Er zijn ten aanzien van laatvliegers nog geen kraamvoorzieningen beschikbaar die bewezen effectief mogen worden geacht. Als laatste is bij de eerste fase compensatie de locatie van het mogelijke verlies van een kraamplek niet gekoppeld aan de locatie van de compensatie. In de tweede fase wordt dit met terugwerkende kracht overigens wel gekoppeld, omdat de locaties dan in beeld zijn gebracht, maar er kan een kraamseizoen voorbijgaan zonder dat een alternatieve voorziening binnen 200 meter beschikbaar is. De grote spouwverblijven bij particulieren zijn weliswaar in grote aantallen en met een ruime spreiding aanwezig, maar mogelijk te klein voor kraamgroepen van de laatvlieger. In de eerste fase meer compensatie eisen, en op diverse locaties aanbieden, is echter niet zinnig. Om toch deze gemeentelijke compensatie te toetsen aan de staat van instandhouding is het volgende onderzocht:

Mocht onverhoopt geen van de aangeboden kraamvoorzieningen in gebruik worden genomen dan zou dat de populaties kunnen schaden. Daarom is ten aanzien van kraamverblijfplaatsen een nadere analyse uitgevoerd ten aanzien van de staat van instandhouding. De redeneerlijn is dat de populatie anno 2021 minus de maximale aantasting boven de gunstige referentiewaarden (1994/2014) dienen te blijven. Daarvoor wordt niet gerekend met de waarschijnlijke aantasting maar met de maximale aantasting. De referentiewaarden van 1994, die vertaald zijn naar de provincie Utrecht worden binnen de pre-SMP methodiek gezien als de 'norm' die de absolute ondergrens vormt. In de pre-SMP methodiek wordt een reële inschatting gemaakt van de populatie anno 2021. Op basis van beide populatie inschattingen (1994 en 2021) kan eenvoudig worden berekend hoeveel verblijfplaatsen er nu zijn, hoeveel er minimaal nodig zijn voor een gunstige staat van instandhouding en dus hoeveel plekken maximaal verloren mogen gaan zonder dat de staat van instandhouding in het geding komt (aantal 2021 - aantal 1994 = maximale aantasting). Dit is een absolute ondergrens, en nadrukkelijk niet een wenselijke grens die wij als bevoegd gezag nastreven. Het is echter wel de enige norm die voor handen om de staat van instandhouding in wettelijke zin te toetsen.

Als de referentiewaarden van 1994 worden doorvertaald, naar de gemeente Oudewater, dan is een populatie van 29 laatvliegers de minimale populatieomvang, met minimaal 3 benodigde kraamkolonie in de gemeente Oudewater. Ervan uitgaande dat deze kraamkolonies 6 essentiële verblijven in het netwerk nodig heeft, zijn in Oudewater ten minste 18 kraamverblijfplaatsen nodig. In Oudewater blijven er na een maximale worst-case aantasting van 5,8

kraamverblijfplaatsen er minimaal 30,2 (= 36 kraamverblijven minus 5,8 kraamverblijfplaatsen) over op basis van de populatieomvang berekening van 2021. Dit ligt boven de ondergrens van 18. Als we per woonkern berekenen wat het mogelijke maximale verlies aan verblijfplaatsen is uitgaande van de populatie inschatting 2021 dan blijven ruim voldoende verblijfplaatsen over voor de populatie zoals die in 1994 is ingesteld als gewenste populatie.

Conclusie

Door het natuurvriendelijk isoleren wordt het doden van laatvliegers zo veel mogelijk voorkomen en komt er een ruim aanbod aan alternatieve zomer- en paarverblijven. Daarbij worden bekende kraamgroepen ontzien en worden door de gemeente **3 kansrijke robuuste kraamvoorzieningen** aangeboden. Ook komen op alle hoekwoningen middelgrote en op alle vrijstaande woningen grote spouwverblijven die kansrijk zijn voor groepen.

Daarnaast wordt de kans op het aantasten van een kraamgroep zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 10% van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen in de eerste fase, en doordat het SMP-onderzoek direct dient te starten. Onder de pre-SMP periode zal mogelijk een kraamvlek van de laatvlieger verdwijnen maar de kans op het aantasten van een heel netwerk wordt nihil geacht. In fase twee wordt met terugwerkende kracht alsnog gecompenseerd indien bij een kraamgroep isolaties hebben plaatsgevonden. Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de laatvlieger door het isoleren van 1.724 woningen op grond van de pre-SMP methodiek zal worden geschaad, zelfs niet als wordt uitgegaan van een worst-case-scenario van een maximale aantasting en geen succes van de gemeentelijke compensatie. Bovendien is er na maximaal twee jaar een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld heeft, maar ook gericht stimuleert. Isoleren in de gemeente Oudewater conform de pre-SMP methodiek zal hoe dan ook geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van de soort.

4. Toets aan de staat van instandhouding van de baardvleermuis

Verwachte huidige staat van instandhouding

De baardvleermuis is vrij schaars verspreid in Nederland en het exacte voorkomen van deze soort is vrij onzeker. De meeste waarnemingen zijn bekend uit wintertellingen. Vast staat dat in het buitengebied en langs de randen van (dorps)kernen verblijfplaatsen zijn. Baardvleermuizen verlaten de zomerkwartieren vanaf half juli en zijn in het najaar en in de winter dus niet te vinden in particuliere woningen. Werkzaamheden aan daken kunnen negatieve invloed hebben op baardvleermuizen.

De uitgevoerde populatieberekening geeft een totaal van 1.456 dieren in de provincie Utrecht. Voor baardvleermuizen komt het erop neer dat er erg weinig dieren (naar verwachting 30) voor zullen komen in Oudewater. De baardvleermuis staat bekend als zeldzaam in Nederland. De kans dat er daadwerkelijk schade plaatsvindt aan populaties baardvleermuizen in de provincie Utrecht door werkzaamheden binnen de scope van dit project wordt ingeschat als minimaal door de lage dichtheden.

Gemeente Oudewater

In de gemeente Oudewater is modelmatig berekend dat naar verwachting 30 baardvleermuizen voorkomen (Tabel 4). Naar verwachting zijn naar boven afgerond 2 (1,2) kraamkolonies aanwezig met maximaal 9 kraamverblijfplaatsen in het netwerk. Zekerheidshalve wordt ervan uitgegaan dat alle verblijfplaatsen essentieel zijn voor een kraamgroep. Van de 9 kraamverblijfplaatsen worden er afgerond 6 (5,9) verwacht in particuliere grondgebonden woningen.

Daarnaast zijn er naar verwachting 59 zomerverblijfplaatsen in de gemeente Oudewater met daarvan 39 zomerverblijfplaatsen in de grondgebonden particuliere woningen. Paarverblijfplaatsen worden niet verwacht in woningen. Baardvleermuizen zijn in het najaar en in de winter nagenoeg niet aanwezig in spouwen en in daken.

Tabel 4: populatie baardvleermuizen in Oudewater

<i>Baard- vleermuis</i>	Populatie en kraam- groepen		Aantal verblijven in gemeente Oudewater		Aantal verblijven in particuliere woningen		Aantal aan te tasten verblijven in de pre-SMP woningen bij 30% isolatie		Blinde aantasting 10% tot inzicht is in kraamgroepen.		
Localite	Totale populatie	Kraamgroepen	Kraamverblijven #x15	Paarverblijven # mannen x 1	Zomerverblijven # mannen x 4	Kraamverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Kraamverblijven
Oudewater totaal afgerond	30	1,2	9	n.v.t.	59	5,9	n.v.t.	39	Nvt	12 (max 15)	0,7 (max 1,6)

Verwachte ecologische aantasting baardvleermuis

Als 10% van de te isoleren woningen in de gemeente Oudewater in fase 1 wordt verduurzaamd, is er een kans dat er afgerond 1 (maar nooit meer dan 2) kraamverblijfplaatsen van de 9 kraamverblijfplaatsen wordt vernield. Als 30% van de woningen in fase 1 en 2 wordt verduurzaamd, worden er mogelijk 12 (maximaal 15) van de 59 zomerverblijfplaatsen van de baardvleermuis vernield. Daarnaast worden de baardvleermuizen verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Particuliere mitigatie

Om het opzettelijk doden van de baardvleermuis te voorkomen worden de woningen geïsoleerd conform de methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'. Werkzaamheden met een potentieel effect op baardvleermuizen zijn in de kraamperiode niet toegestaan. Het natuurvrij maken van woningen, voorafgaand aan mogelijk schadelijke werkzaamheden is bij alle woningen verplicht. Hiermee wordt voorkomen dat baardvleermuizen worden gedood of verwond.

Particuliere compensatie

Niet elke ingreep heeft een even zwaar potentieel negatief effect op verblijfplaatsen van de baardvleermuis. Het effect verschilt bovendien sterk ten aanzien van de verschillende type verblijven. De verplichte compensatie is daarop afgestemd. Particuliere compensatie heeft in de eerste plaats tot doel het verlies van zomerverblijfplaatsen te compenseren.

Zomerverblijfplaatsen

De ingreep met het grootste effect op zomer- en paarverblijfplaatsen van baardvleermuizen is het isoleren van spouwmuuren en van daken door het verwijderen van dakpannen (buitendakisolatie). Mocht deze zware ingreep (spouwmuurisolatie en buitendakisolatie) noodzakelijk zijn bij alle 1.724 woningen, en kan onverhoopt bij deze woningen het dak niet geschikt blijven, dan worden in totaal (uitgaande van tussenwoningen met 2 gevels) 3.448 spouwverblijven of (uitgaande van een hoekwoning met 3 gevels) 5.172 spouwverblijven gerealiseerd. In geval van uitsluitend vrijstaande woningen worden dan 1.724 grote verblijfplaatsen (100 x 100 in de nok) gerealiseerd of per vrijstaande woning 1 middelgroot en 3 kleine spouwverblijven of 1 klein spouwverblijf per gevel. Deze compensatie wordt (meer dan) voldoende geacht om de volgende redenen:

Het maximale aantal aan te tasten zomerverblijfplaatsen van de baardvleermuis betreft 15 (waarschijnlijk betreft het 12) verblijven. Samen met het maximale aantal aan te tasten verblijven van de andere vleermuissoorten betreft het 505 ($= 377 + 74 + 15 + 39$) verblijven. Elk verblijf wordt dan 10 tot 30 keer gecompenseerd. Dit is meer dan de gangbare compensatiefactor 4.

Deze alternatieve voorzieningen zijn effectief voor het compenseren van verloren zomerverblijfplaatsen. Op elke woning komen alternatieven. De locatie van de aantasting en de locatie van de alternatieven zijn hetzelfde. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkernen is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie voor milde winterdagen) aanwezig blijft om de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Ook voor de sporadisch voorkomende vleermuissoorten zijn deze voorzieningen kansrijk en door de overmaat aan locaties te allen tijde voldoende beschikbaar.

Kraamverblijfplaatsen

Bij elke te isoleren kopgevel moet een middelgroot spouwverblijf van 60 x 60 cm en bij alle vrijstaande woningen grote uitsparing van 100 x 100 cm komen. Deze zorgen voor een aanbod aan grotere verblijfplaatsen en bieden meer ruimte voor deze vleermuissoort. De grote spouwverblijven zijn groot genoeg voor een kraamgroep van de baardvleermuizen en hun jongen. Een gemeentelijke taakstelling is niet noodzakelijk maar wordt door de gemeente Oudewater wel voorgesteld.

Gemeentelijke compensatie

Boven op de particuliere compensatie biedt de gemeente Oudewater een aantal voorzieningen aan. De gemeentelijke compensatie is verdeeld over een eerste fase en een tweede fase. De eerste fase betreft het compenseren van de aantasting die plaatsvindt voordat het onderzoek naar de kraamgroepen is afgerond. Dit is de blinde aantasting.

Eerste fase compensatie

De gemeente zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening, maar uiterlijk in april 2023, **1 voorziening** plaatsen aan de randen van de woonkernen binnen de gemeente Oudewater. Dit zal daarmee eerder zijn dan aangegeven in de ontheffingsaanvraag, waarin september 2023 staat genoemd. Dit in verband met een energievoucherproject van de Provincie Utrecht. Het globale compensatieplan zal voor mei 2023 bij de provincie Utrecht ingediend moeten zijn.

Tweede fase compensatie

Na afronding van het onderzoek naar de kraamgroepen wordt door de gemeente bij elke kraamgroep extra kraamvoorzieningen gerealiseerd indien in de eerste fase kopwoning of vrijstaande woningen binnen een straal van 100 meter zijn geïsoleerd, en het aannemelijk is dat het netwerk van de kraamgroepen aanvullende voorzieningen behoeft. Een definitief compensatieplan wordt augustus 2023 bij de provincie Utrecht ingediend.

Toets aan de gunstige referentiewaarde 1994/2014

Er zijn ten aanzien van baardvleermuizen nog geen kraamvoorzieningen beschikbaar die bewezen effectief mogen worden geacht, al worden kasten met meerdere compartimenten op een toegankelijke zolder, aan de randen van de woonkernen binnen de gemeente Oudewater, wel kansrijk bevonden. In de eerste fase compensatie is echter de locatie van het mogelijke verlies van een kraamplek niet gekoppeld aan de locatie van de compensatie. Zeker als slechts twee alternatieve voorzieningen worden aangeboden, is de kans op ingebruikname door de kraamgroepen uiterst beperkt. De grote spouwverblijven bij particulieren zijn echter wel in grote aantallen en met

een ruime spreiding aanwezig, en kunnen het netwerk van de baardvleermuis tijdens de eerste fase goed ondersteunen. In de tweede fase wordt dit met terugwerkende kracht overigens wel gekoppeld, omdat de locaties dan in beeld zijn gebracht. Omdat de eerste fase in de gemeente Oudewater zo kort duurt, en het gebiedsdekkende onderzoek naar de kraamgroepen naar verwachting in juli 2023 wordt afgerond wordt meer compensatie niet noodzakelijk geacht.

Mocht onverhoopt de aangeboden kraamvoorzieningen niet in gebruik worden genomen dan zou dat de populaties kunnen schaden. Daarom is ten aanzien van kraamverblijfplaatsen een nadere analyse uitgevoerd ten aanzien van de staat van instandhouding. De redeneerlijn is dat de populatie anno 2021 minus de maximale aantasting boven de gunstige referentiewaarden (1994/2014) dienen te blijven. Daarvoor wordt niet gerekend met de waarschijnlijke aantasting maar met de maximale aantasting. De referentiewaarden van 1994, die vertaald zijn naar de provincie Utrecht worden binnen de pre-SMP methodiek gezien als de 'norm' die de absolute ondergrens vormt. In de pre-SMP methodiek wordt een reële inschatting gemaakt van de populatie anno 2021. Op basis van beide populatie inschattingen (1994 en 2021) kan eenvoudig worden berekend hoeveel verblijfplaatsen er nu zijn, hoeveel er minimaal nodig zijn voor een gunstige staat van instandhouding en dus hoeveel plekken maximaal verloren mogen gaan zonder dat de staat van instandhouding in het geding komt (aantal 2021 - aantal 1994 = maximale aantasting). Dit is een absolute ondergrens, en nadrukkelijk niet een wenselijke grens die wij als bevoegd gezag nastreven. Het is echter wel de enige norm die voor handen om de staat van instandhouding in wettelijke zin te toetsen.

Als de referentiewaarden worden door vertaald naar de gemeente Oudewater dan is een populatie van 30 baardvleermuizen de minimale populatieomvang, met naar boven afgerond 2 (1,2) kraamkolonies in de gemeente Oudewater. Ervan uitgaande dat deze kraamkolonie minimaal 6 essentiële verblijven in het netwerk nodig hebben, zijn in Oudewater ten minste 8 (7,4) kraamverblijfplaatsen nodig. In Oudewater blijven er van de 9 kraamverblijfplaatsen na een maximale worst-case aantasting van ten minste 7,4 (= 9 minus 1,6 kraamverblijfplaatsen) over op basis van de populatieomvang berekening van 2021. Dit ligt op de ondergrens van 7,4.

Als we per woonkern berekenen wat het mogelijke maximale verlies aan verblijfplaatsen is uitgaande van de populatie inschatting 2021 dan blijven er net voldoende verblijfplaatsen over voor de populatie zoals die in 1994 in ingesteld als gewenste populatie.

Conclusie

Door het natuurvriendelijk isoleren wordt het doden van baardvleermuizen zo veel mogelijk voorkomen en komt er een ruim aanbod aan alternatieve zomerverblijfplaatsen. Daarbij worden bekende kraamgroepen ontzien en worden door de gemeente **1 kansrijke robuuste kraamvoorziening** aangeboden. Ook komen op alle hoekwoningen middelgrote en op alle vrijstaande woningen grote spouwverblijven die kansrijk zijn voor groepen.

Daarnaast wordt de kans op het aantasten van een kraamgroep zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 10% van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen in de eerste fase, en doordat het SMP-onderzoek direct dient te starten. In fase twee wordt met terugwerkende kracht alsnog gecompenseerd indien bij een kraamgroep isolaties hebben plaatsgevonden. Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de baardvleermuis door het isoleren van 1.724 woningen op grond van de pre-SMP methodiek zal worden geschaad, zelfs niet als wordt uitgegaan van een worst-case-scenario van een maximale aantasting en geen succes van de gemeentelijke compensatie. Bovendien is er na maximaal twee jaar een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld heeft, maar ook gericht stimuleert. Isoleren in de

gemeente Oudewater conform de pre-SMP methodiek zal hoe dan ook geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van de soort.

5. Toets aan de staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis

Verwachte huidige staat van instandhouding

De gewone grootoorvleermuis is vrij algemeen verspreid in de provincie Utrecht. Bij dakisolatie waarbij de buitenschil wordt aangetast is er risico op het vernietigen van verblijfplaatsen. Ook bij interne isolatie van oudere gebouwen (<1920) met open zolders is hier kans op doordat het open karakter van de zolder verloren gaat. Gewone grootoorvleermuizen verlaten de zomerverblijfplaatsen vanaf augustus en zijn in het late najaar en in de winter dus niet te vinden in woningen.

De totale populatie van de gewone grootoorvleermuis in de provincie Utrecht is geschat op 2.014 exemplaren. Hiervan zal de helft in holtes van bomen verblijven en het grootste deel van de gebouwbewonende dieren op zolders van kerken, kastelen en andere oude gebouwen met open zolders. De 2.014 gewone grootoorvleermuizen zijn verdeeld over de woonkernen in de provincie Utrecht.

Gemeente Oudewater

In de kernen binnen de gemeente Oudewater is modelmatig berekend dat naar verwachting 65 gewone grootoorvleermuizen voorkomen (Tabel 5). Naar verwachting zijn er afgerond 2 (1,9) kraamkolonies aanwezig met maximaal 18 kraamverblijfplaatsen in het netwerk. Zekerheidshalve wordt ervan uitgegaan dat alle kraamverblijfplaatsen essentieel zijn voor een kraamgroep. Van de 18 kraamverblijfplaatsen in Oudewater worden er afgerond 12 (11,8) verwacht in particuliere grondgebonden woningen.

Daarnaast zijn er naar verwachting 32 paarverblijfplaatsen en 129 zomerverblijfplaatsen in de gemeente Oudewater met daarvan respectievelijk 21 paarverblijfplaatsen en 85 zomerverblijfplaatsen in de grondgebonden particuliere woningen. In de winter verblijven gewone grootoorvleermuizen naar verwachting niet in woningen.

Tabel 5: populatie gewone grootoorvleermuizen in Oudewater

Gewone grootoor- vleermuis	Populatie en kraam- groepen	Aantal verblijven in gemeente Oudewater		Aantal verblijven in particuliere woningen		Aantal aan te tasten verblijven in de pre-SMP woningen bij 30% isolatie		Blinde aantasting 10% tot inzicht is in kraamgroepen.			
Locatie	Totale populatie	Kraamgroepen	Kraamverblijven #x15	Paarverblijven # mannen x 1	Zomerverblijven # mannen x 4	Kraamverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Paarverblijven	Zomerverblijven	Kraamverblijven
Oudewater totaal afgerond	65	1,9	18	32	129	11,8	21	85	6 (max 9)	25 (max 30)	1,5 (max 2,7)

Verwachte ecologische aantasting gewone grootoorvleermuis

Als 10% van de te isoleren woningen in Oudewater in fase 1 wordt verduurzaamd, is er een kans dat er afgerond 2 (1,5), maar nooit meer dan 3 (2,7) kraamverblijfplaatsen van de 18 kraamverblijfplaatsen wordt vernield. Dit gaat er zekerheidshalve van uit dat alle kraamverblijven in woningen zitten, terwijl de helft van de kraamgroepen in bomen verblijft. Als 30% van de woningen in fase 1 en 2 wordt verduurzaamd, worden er mogelijk 25 (maximaal 30) van de

129 zomerverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis vernield en worden mogelijk 6 (maximaal 9) van de 32 paarverblijven vernield. Daarnaast kunnen gewone grootoorvleermuizen mogelijk verstoord en incidenteel gedood worden door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Particuliere mitigatie

Om het opzettelijk doden van de gewone grootoorvleermuis te voorkomen worden de woningen geïsoleerd conform de methodiek van het 'natuurvriendelijk isoleren'. Werkzaamheden met een potentieel effect op gewone grootoorvleermuizen zijn in de kraamperiode niet toegestaan. Het natuurvrij maken van woningen, voorafgaand aan mogelijke schadelijke werkzaamheden is bij alle woningen verplicht. Hiermee wordt voorkomen dat gewone grootoorvleermuizen worden gedood of verwond.

Particuliere compensatie

Niet elke ingreep heeft een even zwaar potentieel negatief effect op verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis. Het effect verschilt bovendien sterk ten aanzien van de verschillende type verblijven. De verplichte compensatie is daarop afgestemd. Particuliere compensatie heeft in de eerste plaats tot doel het verlies van zomer- en paarverblijfplaatsen te compenseren.

Zomer- en paarverblijfplaatsen

De ingreep met het grootste effect op zomerverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuizen is in mindere mate het isoleren van spouwmuren maar vooral het isoleren van daken. Mocht deze zware ingreep (spouwmuurisolatie en buitendakisolatie) noodzakelijk zijn bij alle 1.724 woningen, en kan onverhoopt bij deze woningen het dak niet geschikt blijven, dan worden in totaal (uitgaande van tussenwoningen met 2 gevels) 3.448 spouwverblijven of (uitgaande van een hoekwoning met 3 gevels) 5.172 spouwverblijven gerealiseerd. In geval van uitsluitend vrijstaande woningen worden dan 1.724 grote verblijfplaatsen (100 x 100 in de nok) gerealiseerd of per vrijstaande woning 1 middelgroot en 3 kleine spouwverblijven of 1 klein spouwverblijf per gevel. Deze compensatie wordt (meer dan) voldoende geacht om de volgende redenen:

Het maximale aantal aan te tasten zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis betreft 39 (waarschijnlijk betreft het 31) verblijven. Samen met het maximale aantal aan te tasten verblijven van de andere vleermuissoorten betreft het 505 (= 377 + 74 + 15 + 39) verblijven. Elk verblijf wordt dan 10 tot 30 keer gecompenseerd. Dit is meer dan de gangbare compensatiefactor 4. Deze alternatieve voorzieningen zijn effectief voor het compenseren van verloren zomer- en paarverblijfplaatsen. De kans op ingebruikname van deze verblijven is erg hoog.

Op elke woning komen alternatieven. De locatie van de aantasting en de locatie van de alternatieven zijn hetzelfde. Het totale aanbod aan alternatieven in de woonkernen is zo groot dat er een ruime spreiding van alternatieve voorzieningen ontstaat. Daarnaast wordt het aantal aan te tasten woningen sterk begrensd per CBS-buurt. Het wordt zeer waarschijnlijk geacht dat er binnen een buurt voldoende zomer- en paarverblijfplaatsen (met een functie voor milde winterdagen) aanwezig blijft om de populaties in de wijk niet negatief te beïnvloeden. Ook voor de sporadisch voorkomende vleermuissoorten zijn deze voorzieningen kansrijk en door de overmaat aan locaties te allen tijde voldoende beschikbaar.

Kraamverblijfplaatsen

Bij elke te isoleren kopgevel moet een middelgroot spouwverblijf van 60 x 60 cm en bij alle vrijstaande woningen grote uitsparing van 100 x 100 cm komen. Deze zorgen voor een aanbod aan grotere verblijfplaatsen en bieden meer

ruimte voor deze vleermuissoort. De grote spouwverblijven zijn groot genoeg voor een kraamgroep van de gewone grootoorvleermuizen en hun jongen. Een gemeentelijke taakstelling is niet noodzakelijk maar wordt door de gemeente Oudewater wel voorgesteld.

Gemeentelijke compensatie

Boven op de particuliere compensatie biedt de gemeente Oudewater een aantal voorzieningen aan. De gemeentelijke compensatie is verdeeld over een eerste fase en een tweede fase. De eerste fase betreft het compenseren van de aantasting die plaatsvindt voordat het onderzoek naar de kraamgroepen is afgerond. Dit is de blinde aantasting.

Eerste fase compensatie

De gemeente zal zo snel mogelijk na ontheffingverlening, maar uiterlijk april 2023, **2 voorzieningen** realiseren die kansrijk zijn als alternatief kraamverblijfplaatsen voor de gewone grootoorvleermuis. Dit zal daarmee eerder zijn dan aangegeven in de ontheffingsaanvraag, waarin september 2023 staat genoemd. Dit in verband met een energievoucherproject van de Provincie Utrecht. Het compensatieplan zal voor mei 2023 bij de provincie Utrecht ingediend moeten zijn.

Tweede fase compensatie

Na afronding van het onderzoek naar de kraamgroepen wordt door de gemeente bij elke kraamgroep extra kraamvoorzieningen gerealiseerd indien in de eerste fase kopwoning of vrijstaande woningen binnen een straal van 100 meter zijn geïsoleerd en het aannemelijk is dat het netwerk van de kraamgroepen aanvullende voorzieningen behoeft. Een definitief compensatieplan wordt uiterlijk augustus 2023 bij de provincie Utrecht ingediend.

Toets aan de gunstige referentiewaarde 1994/2014

Er zijn ten aanzien van gewone grootoorvleermuizen nog geen kraamvoorzieningen beschikbaar die bewezen effectief mogen worden geacht, al wordt de Waveka-kast met meerdere compartimenten op een toegankelijke zolder, aan de rand van de woonkern Oudewater, wel kansrijk gevonden. In de eerste fase compensatie is echter de locatie van het mogelijke verlies van een kraamplek niet gekoppeld aan de locatie van de compensatie. Zeker als slechts één alternatieve voorziening wordt aangeboden, is de kans op ingebruikname door de kraamgroep uiterst beperkt. De grote spouwverblijven bij particulieren zijn echter wel in grote aantallen en met een ruime spreiding aanwezig, en kunnen het netwerk van de gewone grootoorvleermuizen tijdens de eerste fase goed ondersteunen. In de tweede fase wordt dit met terugwerkende kracht overigens wel gekoppeld, omdat de locaties dan in beeld zijn gebracht. Omdat de eerste fase in de gemeente Oudewater kort duurt, is de kans op het aantasten van het netwerk van kraamverblijven van de gewone grootoorvleermuis klein is, en er een ruim aanbod komt van en het gebiedsdekkende onderzoek naar de kraamgroepen in juli 2023 (afhankelijk van de beschikbaarheid van ecologische bureaus) reeds wordt afgerond wordt meer compensatie niet noodzakelijk geacht.

Mocht onverhoopt de aangeboden kraamvoorziening niet in gebruik worden genomen dan zou dat de populaties kunnen schaden. Daarom is ten aanzien van kraamverblijfplaatsen een nadere analyse uitgevoerd ten aanzien van de staat van instandhouding. De redeneerlijn is dat de populatie anno 2021 minus de maximale aantasting boven de gunstige referentiewaarden (1994/2014) dienen te blijven. Daarvoor wordt niet gerekend met de waarschijnlijke aantasting maar met de maximale aantasting. De referentiewaarden van 1994, die vertaald zijn naar de provincie Utrecht worden binnen de pre-SMP methodiek gezien als de 'norm' die de absolute ondergrens vormt. In de pre-SMP methodiek wordt een reële inschatting gemaakt van de populatie anno 2021. Op basis van beide populatie inschattingen (1994 en 2021) kan eenvoudig worden berekend hoeveel verblijfplaatsen er nu zijn, hoeveel er minimaal nodig zijn voor een gunstige staat van instandhouding en dus hoeveel plekken maximaal verloren mogen gaan zonder dat de staat van instandhouding in het geding komt (aantal 2021 - aantal 1994 = maximale

aantasting). Dit is een absolute ondergrens, en nadrukkelijk niet een wenselijke grens die wij als bevoegd gezag nastreven. Het is echter wel de enige norm die voor handen om de staat van instandhouding in wettelijke zin te toetsen.

Als de referentiewaarden van 1994 worden door vertaald, naar de gemeente Oudewater, dan is een populatie van 65 gewone grootoorvleermuizen de minimale populatieomvang, met minimaal 2 (1,9) benodigde kraamkolonies in de gemeente Oudewater. Ervan uitgaande dat deze kraamkolonie minimaal 6 essentiële verblijven in het netwerk nodig heeft, zijn in Oudewater ten minste 12 (11,4) kraamverblijfplaatsen nodig. In de gemeente Oudewater blijven er na een maximale worst-case aantasting van 2,7 (naar verwachting 1,5) kraamverblijfplaatsen er minimaal 15,3 (= 18 kraamverblijven minus 2,7 kraamverblijfplaatsen) over op basis van de populatieomvang berekening van 2021. Dit is meer dan de ondergrens van 11,4.

Conclusie

Door het natuurvriendelijk isoleren wordt het doden van gewone grootoorvleermuizen zo veel mogelijk voorkomen en komt er een ruim aanbod aan alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen. Daarbij worden bekende kraamgroepen ontzien en worden door de gemeente **2 kansrijke robuuste kraamvoorzieningen** aangeboden. Ook komen op alle hoekwoningen middelgrote en op alle vrijstaande woningen grote spouwverblijven die kansrijk zijn voor groepen.

Daarnaast wordt de kans op het aantasten van een kraamgroep zo klein mogelijk gehouden door een maximale deelname van 10% van de te isoleren particuliere grondgebonden woningen in de eerste fase, en doordat het SMP-onderzoek direct dient te starten. In fase twee wordt met terugwerkende kracht alsnog gecompenseerd indien bij een kraamgroep isolaties hebben plaatsgevonden. Uit de analyses blijkt dat er geen reden is te veronderstellen dat de staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis door het isoleren van 1.724 woningen op grond van de pre-SMP methodiek zal worden geschaad, zelfs niet als wordt uitgegaan van een worst-case-scenario van een maximale aantasting en geen succes van de gemeentelijke compensatie. Bovendien is er na maximaal twee jaar een volwaardig SMP die de populaties niet alleen goed in beeld heeft, maar ook gericht stimuleert. Isoleren in de gemeente Oudewater conform de pre-SMP methodiek zal hoe dan ook geen negatief effect hebben op de staat van instandhouding van de soort.

Om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding zijn maatregelen ter voorkoming van doden en het rekening houden met de kraamperiode van belang. De particuliere verduurzaming dient daarom plaats te vinden conform de methodiek van het 'Natuurvriendelijk isoleren'. Per particuliere woning worden daarnaast uitsparingen in de spouw gelaten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid voldoende voor de zomer- en paarverblijven waar ook tijdens milde winterdagen in kan worden verbleven. Ook worden op alle kopgevels bij de nok grotere ruimtes uitgespaard waar (kleine) kraamgroepen in kunnen verblijven. Bovendien wordt het aantal particuliere woningen wat onder het pre-SMP mag worden geïsoleerd begrensd tot 30%.

Het voorkomen van doden, het voorkomen van verstoring in de kraamperiode en het behoud van toegangen tot daken en kleine spouwruidtes geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

6. Toets aan de staat van instandhouding van de kleine dwergvleermuis

Verwachte huidige staat van instandhouding

De kleine dwergvleermuis is slechts recent als separate soort opgesplitst van de gewone dwergvleermuis.

Waarnemingen komen verspreid over geheel Nederland voor. Kolonies van kleine dwergvleermuizen zijn in Nederland zeldzaam, slechts één kolonie is bekend in een appartementencomplex in Wassenaar (400+ dieren, Zuid-Holland (Stichting zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, 2020⁶)). De soort is in Nederland niet als voortplantende populatie opgenomen op de rode lijst. In het buitenland is de kleine dwergvleermuis bekend grote (400+) kolonies te hebben en ook vaker voor overlast (geur) te zorgen.

De kleine dwergvleermuis komt rondom de stad Utrecht voor, er zijn steeds meer waarnemingen van foeragerende dieren (voornamelijk via NET-VTT). In de gemeente Oudewater wordt de aanwezigheid van kraamkolonies van de kleine dwergvleermuis als onwaarschijnlijk beoordeeld, maar verblijfplaatsen zijn nooit geheel uit te sluiten. Als deze soort al voorkomen in Oudewater, dan zullen de dichtheden erg laag zijn. Er bestaat echter een kans dat verblijfplaatsen worden vernield, exemplaren van deze soort worden verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding zijn maatregelen ter voorkoming van doden en het rekening houden met de kraamperiode van belang. De particuliere verduurzaming dient daarom plaats te vinden conform de methodiek van het 'Natuurvriendelijk isoleren'. Per particuliere woning worden daarnaast uitsparingen in de spouw gelaten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid voldoende voor de zomer- en paarverblijven waar ook tijdens milde winterdagen in kan worden verbleven. Ook worden op alle kopgevels bij de nok grotere ruimtes uitgespaard waar (kleine) kraamgroepen in kunnen verblijven. Bovendien wordt het aantal particuliere woningen wat onder het pre-SMP mag worden geïsoleerd begrensd tot 30%.

Het voorkomen van doden, het voorkomen van verstoring in de kraamperiode en het behoud van toegangen tot daken en kleine spouwruidtes geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

7. Toets aan de staat van instandhouding van de meervleermuis

De meervleermuis is vrij algemeen rondom de gemeentes in het veenweidegebied. De plaatsen waar de kraamgroepen verblijven zijn redelijk bekend: Kamerik (Woerden), Vinkeveen (Ronde Venen) en Westbroek (De Bilt). Mannengroepen komen potentieel voor rondom dit gebied en langs de migratieroutes (grote wateren) in lagere aantallen, waarbij alle groepen bebouwing < 2.000 meter van deze grote wateren zijn meegerekend. Meervleermuizen verlaten de kraamverblijfplaatsen vanaf begin juli en trekken dan richting zuid of oost via grotere wateren richting de overwinteringsgebieden. Langs deze routes hebben de mannen hun paarverblijfplaatsen. In de winter zijn meervleermuizen niet te vinden in woningen.

Het geschatte aantal meervleermuizen is ongeveer 850 dieren in de provincie Utrecht. De locatie van de kraamgroepen zijn grotendeels in beeld. In de gemeente Oudewater zijn geen adressen met kraamgroepen bekend. De kans dat er daadwerkelijk in de gemeente Oudewater schade plaatsvindt aan populaties meervleermuizen in de provincie Utrecht door werkzaamheden binnen de scope van dit project wordt ingeschat als

⁶ Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, 2020. <https://www.zwgzh.nl/2020/05/09/de-eerste-vondst-vaneen-kraamkolonie-van-de-kleine-dwergvleermuis-pipistrellus-pygmaeus-in-de-benelux/>

minimaal door de lage dichtheden, en de reeds in beeld zijnde kraamgroepen die niet in de gemeente Oudewater voorkomen. Als deze soort al voorkomen in deze gemeente, dan zullen de dichtheden erg laag zijn. Er bestaat echter een kans dat verblijfplaatsen worden vernield, exemplaren van deze soort worden verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Per particuliere woning worden uitsparingen in de spouw gelaten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid voldoende voor de zomer- en paarverblijven. De worstcase-aantasting blijft beperkt omdat het aantal particuliere woningen wat onder het pre-SMP mag worden geïsoleerd is begrensd tot 30%. Ondanks dat de kans op een negatief effect op de meervleermuis beperkt is, dient de particuliere verduurzaming plaats te vinden conform de methodiek van het 'Natuurvriendelijk isoleren'. Het voorkomen van doden, het voorkomen van verstoring in de kraamperiode en het behoud van toegangen tot daken en kleine spouwuimtes, plus de gemeentelijke taakstelling geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

8. Toets aan de staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is algemeen verspreid in de provincie Utrecht. De kans is vrij groot dat een willekeurige woning een functie heeft voor ruige dwergvleermuizen, zowel zomer- als paar- en winterverblijfplaatsen. De ruige dwergvleermuis is weinig kritisch wat betreft de keuze en inname van verblijfplaatsen. De populatie ruige dwergvleermuizen in Nederland bestaat in de gebouwde omgeving slechts uit mannetjes. Gedurende het najaar passeren de migrerende vrouwtjes (en jonge mannetjes) vanuit het voortplantingsgebied ons land. De voortplantende populatie is dus voor een groot deel afhankelijk van de voortplantingsgebieden in Noordoost Europa. Het is moeilijk in te schatten hoe groot de populatie ruige dwergvleermuizen is en de aantallen kunnen wisselen per seizoen. De mannetjes in Utrecht concentreren zich vooral rond die migratiestromen en zijn naar verwachting in wisselende dichtheden aanwezig. Een dichtheid kan daarom voor Oudewater daarom niet worden berekenen. Ruige dwergvleermuizen zijn niet kritisch wat betreft het innemen van paarverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen. Meer dan de helft van de dieren zoekt zijn toevlucht in bomen. Er bestaat een kans dat zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen worden vernield, exemplaren worden verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Ruige dwergvleermuizen zijn in het algemeen niet kritisch wat betreft het innemen van paarverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen. Meer dan de helft van de dieren zoekt zijn toevlucht in bomen en/of kasten. Om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding zijn maatregelen ter voorkoming van doden en het rekening houden met de kraamperiode van belang. De particuliere verduurzaming dient daarom plaats te vinden conform de methodiek van het 'Natuurvriendelijk isoleren'. Per particuliere woning worden daarnaast uitsparingen in de spouw gelaten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid voldoende voor de zomer- en paarverblijven waar ook tijdens milde winterdagen in kan worden verbleven. De worstcase-aantasting blijft beperkt omdat het aantal particuliere woningen wat onder het pre-SMP mag worden geïsoleerd is begrensd tot 30%.

Het voorkomen van doden en het behoud van toegangen tot daken en kleine spouwuimtes geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

9. Toets aan de staat van instandhouding van de tweekleurige vleermuis

De landelijke voortplantende populatie tweekleurige vleermuizen is gezet op 100 individuen (Norren et al. 2020⁷). De kraamgroep die bekend is uit Maassenbroek bestaat ongeveer uit de helft van dit aantal. Mannelijke dieren in de paartijd zijn nog maar zelden in Nederland aangetroffen en het is onduidelijk of er mannen in Nederland jaarrond aanwezig zijn. De tweekleurige vleermuis is in de provincie Utrecht vrij zeldzaam. In de gemeente Oudewater wordt de aanwezigheid van kraamkolonies van de tweekleurige vleermuis als onwaarschijnlijk beoordeeld, maar verblijfplaatsen zijn nooit geheel uit te sluiten. Als deze soort al voorkomt in de gemeente Oudewater, dan zullen de dichtheden erg laag zijn. Er bestaat echter een kans dat verblijfplaatsen worden vernield, exemplaren van deze soort worden verstoord en incidenteel gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

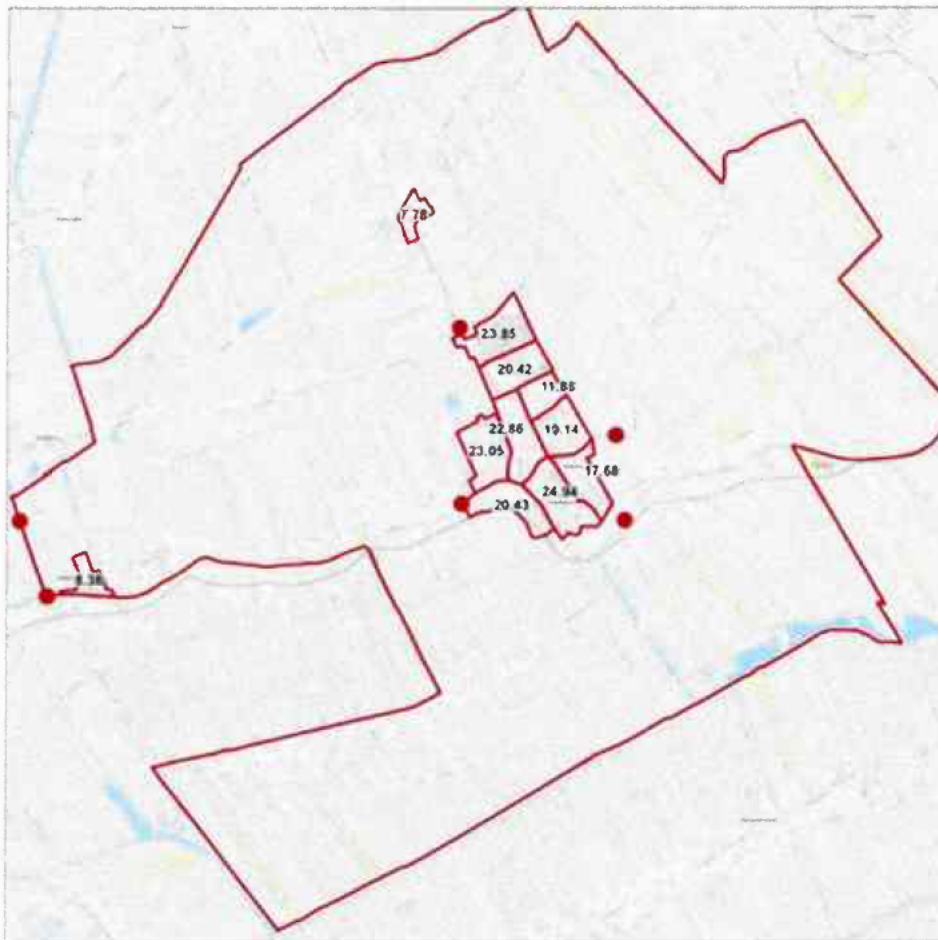
Om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding zijn maatregelen ter voorkoming van doden en het rekening houden met de kraamperiode van belang. De particuliere verduurzaming dient daarom plaats te vinden conform de methodiek van het 'Natuurvriendelijk isoleren'. Per particuliere woning worden daarnaast uitsparingen in de spouw gelaten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid voldoende voor de zomer- (en paar) verblijven waar ook tijdens milde winterdagen in kan worden verbleven. Ook worden op alle kopgevels bij de nok grotere ruimtes uitgespaard waar (kleine) kraamgroepen in kunnen verblijven. De worstcase-aantasting blijft beperkt omdat het aantal particuliere woningen wat onder het pre-SMP mag worden geïsoleerd is begrensd tot 30%.

Het voorkomen van doden, het voorkomen van verstoring in de kraamperiode en het behoud van toegangen tot daken en kleine spouwruimtes geven dat er de komende twee jaar geen negatief effect op de staat van instandhouding verwacht wordt.

⁷ Norren, E. van, J. Dekker & H.G.J.A. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen

Bijlage 3: Kaart plangebied particulieren

Bron: PRE-SOORTENMANAGEMENTPLAN TEN BEHOEVE VAN AANVRAAG GEBIEDSGERICHTE ONTHEFFING VAN DE WET NATUURBESCHERMING

Figuur 1: SMP plangebied (rode contour), met daarin de Pre-SMP plangebieden, zijnde de woonkernen Oudewater, Hekendorp en Papekop

De ontheffing is alleen geldig voor woningen in particulier eigendom, voor zover het grondgebonden woningen betreft.

Bijlage 4: Methodiek van het “natuurvriendelijk isoleren”